

PROGRAMACIÓN DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

CURSO 2022-2023

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	4
--------------------	---

1. CUESTIÓN COMÚN (I)

1.1. ORGANIZACIÓN E FUNCIONAMENTO.....	4
1.2. OBXECTIVOS DO DEPARTAMENTO PARA O CURSO 2022-2023.....	6
1.3. LEXISLACIÓN APLICABLE.....	8

2. A EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

2.1. OBXECTIVOS DA ETAPA.....	10
2.2. PRESENTACIÓN DA ÁREA E A SÚA CONTRIBUCIÓN AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	12
2.3. DESEÑO DO PROCESO DE AVALIACIÓN.....	16
2.4. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.....	24
2.5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	28
2.6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	29
2.7. LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º ESO.....	32
2.8. LINGUA GALEGA E LITERATURA 4º ESO.....	74

3. O BACHARELATO

3.1 LINGUA GALEGA E LITERATURA 2º BACHARELATO.....	124
3.2. LITERATURA GALEGA DO S. XX E DA ACTUALIDADE (2ºbac.).....	161

4. CUESTIÓN COMÚN II

4.1. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES.....	172
4.2. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO.....	173
4.3. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.....	174
4.4. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DE BIBLIOTECA.....	177

4.5. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE.....	182
4.6. MECANISMOS REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	186
4.7. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	189

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

O Instituto de Ensino Secundario “ Virxe do Mar” de Noia é un centro público, pertencente á Consellería de Educación e Ordenación Universitaria Xunta de Galicia. O 70% do seu alumnado procede do concello de Noia, o 15% provén da zona norte do de Outes, e o 5% restante, doutros concellos, do que cabería salientar Lousame. A vila de Noia é o punto de referencia socio-económica e cultural de toda a comarca.

O noso instituto oferta as seguintes ensinanzas:

- ESO:1º,2º,3º,4º Curso
- BACHARELATO:1º,2º Curso (Modalidades de CIENCIAS-HUMANIDADES E CC.SS.)
- CICLO MEDIO DE VÍDEO DISC- JOCKEY E SON
- ESCOLA OFICIAL de IDIOMAS: INGLÉS e FRANCÉS (Sección de Noia)

1. CUESTIÓN COMÚN I

1.1. ORGANIZACIÓN E FUNCIONAMENTO

Neste curso 2022-2023 que comeza, contamos cun total de 352 alumnos e alumnas que o centro organizará do seguinte xeito:

1º ESO: 49 alumnos distribuídos en 2 grupos

2º ESO: 58 alumnos distribuídos en 2 grupos

3º ESO: 55 alumnos distribuídos en 2 grupos

4º ESO: 54 alumnos distribuídos en 2 grupos

1º BACHARELATO: 69 alumnos distribuídos en 3 grupos

2º BACHARELATO: 67 alumnos distribuídos en 3 grupos

O Departamento de Lingua Galega e Literatura componse dos seguintes membros con destino definitivo no centro:

- Silvia Susana García Souto (xefa do departamento)
- Ignacio Rodiño Caramés
- Mónica Martínez Baleirón

O reparto de grupos está organizado do seguinte xeito:

PROFESOR/A	MATERIA	NIVEL	GRUPO
Ignacio Rodiño Caramés	Lingua Galega e Literatura	1º ESO 2º ESO	A,B A,B
	<i>Reforzo Educativo (Exención 2ªLingua)</i>	2º ESO	A
	Hora de libre disposición 1º (Lingua Galega)	1º ESO	A,B
	Proxecto Competencial	3º ESO	B
	<i>Outras funcións: coordinador de EDIXGAL</i> <i>Titor: 2º ESO-A</i>		
Mónica Martínez Baleirón	Lingua Galega e Literatura	3º ESO 1º BACH.	A,B A,B,C
	<i>Reforzo Educativo (Exención 2ªLingua)</i>	2º ESO	B

	<i>Outras funcións: coordinadora EDL</i> <i>Titora 1º Bach-A</i>		
Silvia Susana García Souto	Lingua Galega e Literatura	4º ESO 2º BACH.	A,B A,B,C
	Literatura Galega do Século XX e da Actualidade	2º BACH.	A,B,C
	<i>Outras funcións: Xefatura departamento</i> <i>Titora: 2º Bach.-B</i>		

Os membros do Departamento aspiramos a traballar coma un equipo educativo, por iso, intentaremos que esta programación didáctica sexa un documento de traballo, froito do consenso, que ó longo do curso será avaliada e, no seu caso, reformada naqueles aspectos que se consideren necesarios. Todos os cambios consignaranse na Memoria de final de curso

1.2. OBXECTIVOS DO DEPARTAMENTO PARA O CURSO 2022-2023

- a) O noso principal obxectivo é contribuír, desde a nosa materia, á adquisición das competencias clave.
- b) Seguir avanzando na revisión da programación, de acordo coas directrices marcadas pola normativa vixente, a fin de contar cun proxecto sólido e coherente para a etapa da ESO.
- c) Ofrecer un ensino de calidade, procurando que a maioría dos nosos alumnos teñan expectativas de éxito nos seus estudos.
- d) Levar a cabo un plan de fomento da lectura.
- e) Mellorar o plan de seguimento dos alumnos coa materia pendente.

- f) Manter actualizada a sección correspondente ó Departamento dentro da páxina web do centro.
- g) Realizar actividades complementarias e extraescolares que teñan como fin a formación de xoves solidarios, tolerantes, críticos, creativos e sensibles e que contribúan á adquisición das competencias clave.
- h) Favorecer a continua formación profesional de todos os membros do Departamento.
- i) Promover un enfoque metodolóxico de carácter plurilingüe a través da coordinación cos departamentos de linguas, dentro do tratamento integrado das linguas (TIL); especialmente naqueles aspectos relacionados coa utilización dunha terminoloxía común ou/e na produción e comprensión de textos orais e escritos coas mesmas características e estruturas.
- j) Desenvolver unha política de adquisición de materiais do departamento que teñan unha aplicación directa nas aulas.
- k) Utilizar as novas tecnoloxías como ferramenta de traballo.

Obxectivos a desenvolver trimestralmente.

Consideramos que cada trimestre seremos capaces de reflexionar sobre:

- Revisión da marcha da programación en cada un dos cursos, e propostas de innovacións. Esta revisión incluírá, entre outros, os seguintes apartados:
 - Grao de desenvolvemento dos obxectivos.
 - Metodoloxía aplicada.
 - Contidos traballados e temporalización dos mesmos.
 - Estándares de aprendizaxe acadados polo alumnado.
 - Criterios e instrumentos de avaliación empregados.
- Información e discusión sobre as dificultades de aprendizaxe detectadas.
- Elaboración de plans e actividades de recuperación e de adaptación curricular.
- Colaboración co Departamento de Orientación.
- Elaboración e intercambio de materiais curriculares.
- Análise dos resultados académicos.

- Organización e posta en marcha das actividades complementarias e extraescolares previstas.
- Colaboración co Proxecto Lector do centro.
- Propostas de adquisición de materiais ou equipamento para o Departamento e para a Biblioteca do centro.

1.3. LEXISLACIÓN APLICABLE

A lexislación que se tivo en conta para a elaboración da presente programación foi a seguinte:

- Lei orgánica 2/2006 do 3 de maio, de Educación (LOE), modificada parcialmente pola Lei Orgánica 8/2013, do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa.
- Decreto 133/2007 do 5 de xullo, polo que se regulan as ensinanzas da educación secundaria obrigatoria na Comunidade autónoma de Galicia e se modifica así Decreto 233/2002 do 6 de xuño.
- Orde do 6 de setembro de 2007 pola que se desenvolve a implantación da educación secundaria obrigatoria na Comunidade autónoma de Galicia.
- Orde do 23 de xuño de 2008 pola que se modifica a do 21 de decembro de 2007 pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia
- Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.

- DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 15 de xullo de 2015 pola que se establece a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes nas etapas de educación secundaria obrigatoria e bacharelato, e se regula o seu currículo e a súa oferta.
- Real Decreto 1105/2015, do 26 de decembro, polo que se establece o currículo básico da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato (BOE do 3 de xaneiro de 2015).
- Orde do 3 de agosto de 2017 pola que se amplía a relación de materias de libre configuración autonómica de elección para os centros docentes na etapa de educación secundaria obrigatoria, e se regula o seu currículo e a súa oferta.
- Resolución do 26 de maio de 2022, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2022/23
- Orde do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia .
- DECRETO 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

- DECRETO 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

2. A EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

2.1. OBXECTIVOS DA ETAPA.

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.

- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

2.2. PRESENTACIÓN DA ÁREA E A SÚA CONTRIBUCIÓN AO LOGRO DAS COMPETENCIAS CLAVE.

Na área de Lingua Galega e Literatura incidiremos no adestramento de todas as competencias de maneira sistemática, facendo fincapé nos descritores máis afíns á área. Lembremos que as competencias clave non se estudan nin se ensinan: adéstranse. Para iso, cómpre a xeración de tarefas de aprendizaxe que lle permita ao alumnado a aplicación do coñecemento mediante metodoloxías de aula activas.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)

Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises de estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Deste xeito, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa

realidade, o mundo científico e o contorno ambiental. Destacamos pois os seguintes descritores de competencia :

- Tomar conciencia dos cambios producidos polo ser humano no contorno natural e as repercusións para a vida futura.
- Aplicar métodos científicos rigorosos para mellorar a comprensión da realidade circundante.
- Aplicar estratexias de resolución de problemas a situacións da vida cotiá.

Comunicación lingüística (CCL)

Esta competencia adéstrase de maneira explícita na propia área de Lingua Galega e Literatura e os seus descritores son os seguintes:

- Comprender o sentido dos textos escritos e orais.
- Manter unha actitude favorable cara á lectura.
- Expresarse oralmente e por escrito con corrección, adecuación e coherencia.
- Respetar as normas de comunicación en calquera contextos: quenda de palabra, escoita atenta...
- Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.

Competencia dixital (CD)

A nosa área debe contribuír ao adestramento da competencia dixital, tan relevante e necesaria no contexto actual. Por iso traballaremos os seguintes descritores de competencia:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.

- Elaborar información propia derivada da información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Comprender as mensaxes que proceden dos medios de comunicación.
- Utilizar as diversas canles de comunicación audiovisual para transmitir informacións diversas.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción do coñecemento.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías (propiedade intelectual, dereito á intimidade...)

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde esta área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias, o coñecemento do acervo literario fan desta área un cauce perfecto para adestrar a competencia. Traballaremos, por tanto, os seguintes descritores:

- Mostrar respecto cara ao patrimonio cultural mundial nas súas distintas vertentes e cara ás persoas que contribuíron ao seu desenvolvemento.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Aprezar a beleza das expresións artísticas e das manifestacións de creatividade e gusto pola estética no ámbito cotián.
- Elabora traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas (CSC)

Traballar con outros, descubrir diferenzas e establecer normas para a convivencia favorece o desenvolvemento desta competencia. Na nosa área utilizaremos a lingua para chegar a consensos, establecer e cumprir regras de funcionamento, e por suposto, o

respecto das normas que rexen a comunicación. Para iso adestraremos os seguintes descritores:

- Coñecer as actividades humanas, adquirir unha idea da realidade histórica a partir de distintas fontes e identificar as implicacións de vivir nun estado social e democrático.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a intervención activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)

No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas. Para iso priorizaremos os seguintes descritores:

- Optimizar os recursos persoais apoiándose nas fortalezas propias.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo, superando as dificultades.
- Xestionar o traballo en grupo, coordinando tarefas e tempos.
- Optimizar o uso de recursos materiais e persoais para a consecución dos obxectivos.
- Mostrar iniciativa persoal para iniciar ou promover accións novas.

Aprender a aprender (CAA)

A nosa área presta especial atención a esta competencia, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos. Deste xeito, traballaremos os seguintes descritores de maneira prioritaria:

- Xestionar os recursos e motivacións persoais en favor da aprendizaxe.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.

2.3. DESEÑO DO PROCESO DE AVALIACIÓN

O proceso de avaliación estará estruturado do seguinte xeito:

2.3.1. AVALIACIÓN INICIAL

Esta permite identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa na materia. Para isto utilizaremos diversos instrumentos:

- a) Informes de avaliación individualizados do curso anterior.
- b) Detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2021/2022 así como a súa correspondencia coa falta do desenvolvemento das competencias clave.
- c) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións de actuación no departamento didáctico por parte do profesorado que o conforma.

d) Probas diagnósticas

A comezo de curso realizaranse diversas probas para comprobar o punto de partida de cada alumno en relación aos estándares de aprendizaxe sobre os que se asenta o currículo nos distintos niveis. Terán carácter competencial e integrarán os cinco bloques de contidos que vertebran o currículo desta materia: comunicación oral, comunicación escrita, reflexión sobre a lingua, sociolingüística e educación literaria e sempre cun enfoque comunicativo. Nelas pedirase a resolución de diferentes tarefas, que se afrontarán coa metodoloxía e recursos que o profesorado estime oportunos: soporte dixital ou papel, lectura en voz alta, exposición

oral individual ao en grupo...de xeito que estas se resolvan en sesións diferentes e con metodoloxías diversas. Esta avaliación inicial servirá para detectar fortalezas e debilidades do alumnado en relación a cada bloque de contidos e, así mesmo, tomar decisións sobre a pertinencia de aplicar determinados procedementos de reforzo en competencia lingüística ou adaptación curricular, se fose o caso.

2.3.2. 1ª, 2ª e 3ª AVALIACIÓN

A nota global de cada avaliación será a suma das cualificacións obtidas polo alumnado a través dos diversos instrumentos de avaliación utilizados polo profesorado. Aquel alumnado que teña unha cualificación igual ou superior a cinco puntos aprobará a avaliación. Redondearase ao enteiro superior naqueles decimais iguais ou superiores a 5 (exemplo: 5,5 redondearase a 6).

O alumnado poderá realizar traballos ou lecturas voluntarias propostos polo profesorado para subir nota, sempre e cando se presentase a todas as probas avaliáveis realizadas durante o trimestre e non deixase ningunha delas en branco. Por cada lectura voluntaria outorgarase ata 0'50 puntos, permitíndose realizar varias lecturas ata un máximo de 1 punto que se sumará á nota final de cada avaliación. No caso de que o profesorado propoña a elaboración de traballos voluntarios, estes poderán subir ata 0'50 ou 1 punto, dependendo das características dos mesmos e do criterio do profesorado.

2.3.3 .A AVALIACIÓN FINAL

A nota da avaliación final será a media ponderada das notas das tres avaliacións (1ª avaliación (30%), 2ª avaliación (30%) e 3ª avaliación 40%). Para este cómputo tomaranse como referencia as cualificacións reais do alumnado e non o redondeo que figura no boletín de notas. Aquel alumnado que acade unha nota igual ou superior a 5 puntos terá a materia aprobada. Aqueles que non cheguen aos cinco puntos presentaranse a unha proba escrita final de recuperación de toda a materia, que se realizará antes da data establecida para a sesión da 3ª avaliación.

Para a cualificación final de xuño, redondearase ao enteiro superior naqueles decimais iguais ou superiores a 5 (exemplo: 5,5 redondearase a 6).

Con independencia do anterior, o profesorado poderá habilitar ao longo do curso unha serie de medidas e actividades encamiñadas a recuperar, de maneira progresiva, contidos, estándares ou competencias non superadas nalgunha das avaliacións.

2.3.4. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

O profesorado deste departamento utilizará en cada avaliación os seguintes **instrumentos e técnicas de avaliación** :

a) Observación na aula (técnica) e realización de tarefas: centrarase na observación continuada do traballo e participación do alumno/a nas actividades de aula ou daquelas encomendadas para realizar fóra dela, relacionadas cos cinco bloques nos que se estrutura a materia. Esta observación materializarase nunha folla-rexistro (en papel ou dixital) do profesorado.

b) Probas orais: servirán de marcadores das competencias clave CCL, CMCCT, CD, CAA, CSIEE e CCEC. Incidirase na necesidade de que o alumnado teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais.

En cada trimestre o alumnado realizará unha exposición oral sobre un tema proposto polo profesor/a. Esta terá duración aproximada de 3 minutos en 1º e 2º de ESO e de 5 minutos nos restantes niveis. Valorarase positivamente a utilización de recursos TIC de apoio tales como POWER POINT, PREZI, SLIDESHARE... Polo tanto, poderán inserirse fotografías, mapas conceptuais, vídeos, audios, debuxos ou calquera recurso que contribúa a mellorar a exposición. O profesorado proporcionará un guión previo para a súa elaboración e **as rúbricas, indicadores de logro ou escala de valoración** para a súa cualificación (ver indicadores para a avaliación de producións orais). No 2º de bacharelato queda a criterio do profesorado que imparta clase neste nivel a pertinencia ou non da súa realización.

c) Probas e/ou traballos escritos sobre os contidos impartidos e estándares traballados. Este tipo de probas centraranse nos bloques de *Funcionamento da lingua*, *Ler e escribir*,

Lingua e Sociedade e Educación Literaria e servirán de marcadores das competencias clave CCL, CAA, CCEC. En todas as probas escritas terase en conta o uso correcto da lingua e o coñecemento da norma. As probas e traballos escritos presentan diversas modalidades:

- Probas ou traballos escritos que abarcarán unha parte limitada da materia ou dun bloque específico.
- Probas ou traballos escritos que abarcarán varias unidades didácticas e/ou contidos e estándares de varios bloques específicos.
- Producións escritas de diversa tipoloxía e intencionalidade: descricións, narracións, textos expositivos, argumentativos, comentarios literarios, comentarios críticos... Neste tipo de probas o profesorado utilizará un sistema de avaliación por rúbricas ou escalas de valores que respondan á tipoloxía textual de cada produción e que deben conter cando menos uns mínimos avaliábles (ver indicadores para a avaliación de producións escritas).
- Probas específicas de lectura, nas que se avaliará a comprensión dunha obra literaria.

d) Traballos, actividades ou proxectos de carácter audiovisual propostos polo profesorado nos que se valorará positivamente a utilización de recursos TIC (vídeo, podcast, redes sociais, actividades interactivas, programación...) e a participación en actividades de dinamización da lingua galega.

2.3.5. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN

a) As **probas orais** relativas ó bloque de *Comunicación oral: escoitar e falar*, terán un peso do **10%** da nota da avaliación.

b) Establecerase a **lectura obrigatoria dunha obra literaria** (ou selección de textos) por trimestre; cuxo peso na nota de avaliación é do **10%**. Para a súa cualificación o profesorado poderá utilizar calquera dos instrumentos b), c) ou d) do apartado anterior.

c) A observación continuada do traballo e participación do alumno/a nas **actividades de aula ou daquelas encomendadas para realizar fóra dela** (folla de rexistro) terá un peso do **5%** da nota da avaliación.

d) **A porcentaxe restante** da nota conformarano o resto de probas ou traballos que o profesorado estime oportuno utilizar para avaliar o alumnado.

e) O uso de calquera medio fraudulento na realización das distintas probas e tarefas implicará a cualificación nas mesmas con cero puntos

f) Por tratarse do ensino dunha lingua, cómpre indicar que algúns contidos ou estándares avalíaranse reiteradamente ao longo dos tres trimestres. É o caso dos pertencentes ao bloque de contido do Funcionamento da lingua, que serán avaliábeis non só naqueles trimestres nos que están temporalizados ou son impartidos senón tamén nos seguintes; ao entender que o coñecemento da lingua é un proceso progresivo e sumativo. Outros só serán avaliados segundo consta na temporalización. Por outra banda, un mesmo contido ou estándar pode estar presente en varios bloques á vez e ser avaliado a través de varios instrumentos e técnicas.

g) **A corrección lingüística.** En todas as probas escritas valorarase moi positivamente o uso correcto da lingua e o coñecemento da norma. No caso de atopárense incorreccións evidentes (ortográficas, gramaticais, léxicas, de puntuación ou de presentación) poderanse aplicar as seguintes medidas correctoras:

- **En 2º ESO** penalizarase con 0´05 puntos cada unha das incorreccións mencionadas no apartado anterior; podendo chegar a unha penalización de dous puntos como máximo.
- **En 4º ESO** poderase penalizar con 0´10 puntos cada unha das incorreccións mencionadas no apartado anterior; podendo chegar a unha penalización de dous puntos como máximo.

De todos xeitos, estes criterios serán máis flexibles con aquel alumnado que presente DEA (Dificultades Específicas de Aprendizaxe).

h) Material escolar: O alumnado ten a obriga de asisitir á clase co material necesario (libro de texto, caderno, material proporcionado polo profesorado...). Recórdase ademais que este aspecto está tipificado nas Normas de Organización e Funcionamento do centro como unha falta de orde leve-

i) Actitude do alumnado: presuponse que o alumnado debe ter unha actitude de respecto ao profesorado e ao dereito ao estudo dos demais compañeiros e compañeiras. De non ser así, recibirá amoestacións por parte do profesorado. Asemade, as condutas disruptivas están tipificadas como faltas contrarias á convivencia recollidas nas Normas de Organización e Funcionamento do noso centro educativo.

INDICADORES DE LOGRO PARA A AVALIACIÓN DAS PROBAS ORAIS Instrumento b)	4. Correctamente	3. Con algún erro	2. Con moitos erros	1. Insuficientemente
Saúda ao comezar, preséntase, nomea o tema a tratar e realiza unha pequena introdución.				
Vocaliza, usa o volume e ton de forma correcta e coida a linguaxe non verbal.				
Emprega unha fonética propia do galego (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo) e/ou da área dialectal na que vive.				
Realiza unha introdución esquemática e a orde da exposición é lóxica.				
A información é correcta, céntrase no tema, é coherente e está ben organizada.				
Utiliza unha linguaxe rica e variada, evitando as repeticións e sen castelanismos.				
Utiliza elementos de cohesión variados (fórmulas introdutorias, conectores, sinonimias...)				
Recorreu a diversas fontes, seleccionou e filtrou adecuadamente a información.				
Utiliza apoio audiovisual, TICS.				

Interactúa co auditorio: diríxese aos oíntes, formula preguntas, repónde ás cuestións...				
--	--	--	--	--

	INDICADORES DE LOGRO PARA A AVALIACIÓN DE PRODUCCIÓN ESCRITAS ESPECÍFICAS Instrumento c)	Sen erros	Algún erro	Bastantes erros	Numerosos erros
		1 punto	0'50	0'25	0
PRESENTACIÓN	marxes, caligrafía, limpeza				
ORGANIZACIÓN E ESTRUCTURA	Organización do texto en parágrafos				
	O texto responde á estrutura da tipoloxía textual que se require				
CLARIDADE E COHERENCIA	As ideas están expostas de xeito claro e ordenado				
	Existe progresión temática				
	Non existen incoherencias ou ideas contraditorias				
COHESIÓN	Utilízanse procedementos deícticos				
	Utiliza variedade de conectores				
VOCABULARIO	Utiliza un vocabulario rico, variado e acorde co tema				
	O vocabulario adáptase á norma, evitando castelanismos, estranxeirismos ou abreviaturas innecesarias.				

DESVIACIÓNS DA NORMA	Puntuación, ortografía e gramaticalidade. Este apartado restará nota (ata un máximo de 2 puntos) de acordo cos criterios de avaliación e cualificación establecidos no apartado g) do punto 2.3.5 da programación. • 2º ESO: -0'05 • 4º ESO: -0'10				
----------------------	---	--	--	--	--

PAUTAS PARA A ELABORACIÓN DE TRABALLOS

e.1. Traballos realizados a man ou con procesador de textos. Estes deben organizarse do seguinte xeito:

- **Portada:** deberá constar o título, nome e curso do alumnado, materia e avaliación á que pertence o exercicio.
 - **Índice:** constarán os diversos apartados do traballo e páxinas nas que atopalos.
 - **Corpo:** co contido ou follas de desenvolvemento (coa correspondente introdución e conclusión se fose o caso).
 - **Bibliografía utilizada:** aparecerá a fonte ou fontes ás que se acudiu en busca de información, citándoa da seguinte maneira: APELIDO, Nome, *Título*, Editorial. Se a consulta se realiza a través de Internet, deberá poñerse a referencia que permita acudir á páxina visitada.
- a) Os traballos realizados a man entregaranse escritos unicamente a bolígrafo azul e/ou negro, nunca a lapis ou calquera outra cor. Deberá deixarse marxes e procurar unha distancia adecuada entre liñas, así como a horizontalidade destas no folio. Insistirase na necesidade de realizar borradores e de coidar a letra e a limpeza na presentación definitiva.
- b) En traballos realizados con procesador de textos utilizaranse os tipos de letra e deseños de páxina habituais de word. O tamaño de fonte será de 12, podendo aumentala no resaltado de apartados que se complementarán coa utilización de letra grosa, subliñados ou cursiva.

e.2. Traballos de carácter audiovisual (curtametraxes, videocomentarios, videopoemas, tutoriais). A súa organización e realización dependerá das pautas que marque o profesorado no momento oportuno.

2.4. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Como principio metodolóxico xeral, dende a área de Lingua Galega e Literatura prestaráselle especial atención á diversidade, utilizando métodos que teñan en conta os distintos ritmos de aprendizaxe.

A organización de cada curso en unidades permite que os contidos ligados aos estándares de aprendizaxe se concreten na comprensión e produción de distintos tipos e subtipos de textos. Isto realizarase de tal xeito que permita ao alumnado acceder a distintos niveis de complexidade atendendo á súa madurez e ao seu desenvolvemento e ritmo de aprendizaxe.

O profesorado realizará unha atención personalizada en función das necesidades de cadaquén; habilitando, tan pronto como se detecten dificultades de aprendizaxe, aqueles mecanismos de reforzo que cumpra pór en práctica.

Utilizarase unha metodoloxía activa e participativa que favoreza tanto o trabalo individual como en grupo do alumnado.

Procurarase o traballo en equipo do profesorado co obxecto de proporcionar un enfoque multidisciplinar do proceso educativo. Este principio metodolóxico conseguirase fundamentalmente na selección das lecturas recomendadas ao alumnado, no uso das tecnoloxías de información e comunicación, na participación en proxectos multidisciplinares e en varias actividades extraescolares e complementarias que faciliten a interacción entre os diversos departamentos didácticos.

Promoverase a reflexión metacomunicativa e metalingüística a través do contraste entre as linguas que se imparten no centro; potenciando así unha educación plurilingüe e intercultural que lle permita ao alumnado o uso integral do seu repertorio lingüístico, discursivo e intercultural que posúe e que vai adquirindo ao longo das súas diversas experiencias lingüísticas dentro e fóra do ámbito educativo.

Prestarase especial atención á adquisición e ao desenvolvemento das competencias, facendo especial fincapé na correcta expresión oral e escrita.

Fomentarase o pracer por ler a través da lectura en voz alta de textos seleccionados, da proposta de libros de lectura obrigada e voluntaria de acordo cos gustos e preferencias do alumnado, e da lectura colectiva en actividades tanto de aula como complementarias en coordinación con outros departamentos.

Deseñaranse actividades que permitan a adquisición de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Así, nas exposicións orais propostas ao alumnado que se realizarán ao longo do curso poderanse desenvolver practicamente todas as competencias clave: a competencia dixital, a comunicación lingüística, o sentido de iniciativa e espírito crítico...

Fomentarese o uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información ofrecida nos recursos didácticos tradicionais.

Propiciarase un clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual pero tamén o colectivo e as relacións entre o alumnado.

As exposicións do profesorado utilizarán diferentes soportes (libros de texto, dixitais, recursos audiovisuais, uso da biblioteca...)

Farase fincapé en que o alumnado adquira hábitos de traballo constante: realización das actividades propostas, repaso dos contidos explicados, organización e realización de actividades no caderno de clase, utilización habitual de fontes de consulta...

Potenciarase que o alumnado utilice diversas fontes de consulta: libros de texto, dicionarios, uso da biblioteca, información dixital, en rede, medios de comunicación de masas...

Impulsarase o traballo por proxectos como ferramenta para unha colaboración interdisciplinar e interdepartamental, favorecendo deste xeito o tratamento integrado das linguas.

Ao longo do curso realizarase un repaso continuado dos contidos que xa se foron impartindo; posto que a utilización correcta da lingua, tanto na súa parte oral como escrita, require un proceso de aprendizaxe continuo.

O tratamento integrado das linguas

Dando cumprimento ao DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, e atendendo ao seu artigo 11, punto 10, segundo o cal *“Os centros docentes impartirán de xeito integrado o currículo de todas as linguas da súa oferta educativa, co fin de favorecer que todos os coñecementos e as experiencias lingüísticas do alumnado contribúan ao desenvolvemento da súa competencia comunicativa plurilingüe. No proxecto lingüístico do centro concretaranse as medidas tomadas para a impartición do currículo integrado das linguas. Estas medidas incluírán, polo menos, acordos sobre criterios metodolóxicos básicos de actuación en todas as linguas, acordos sobre a terminoloxía que se vaia empregar, e o tratamento que se lles dará aos contidos, aos criterios de avaliación e aos estándares de aprendizaxe similares en cada materia lingüística, de xeito que se evite a repetición dos aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua.”*

Este departamento establecerá dúas liñas de actuación:

a) Promoverase a coordinación co departamento de Lingua Castelá e Literatura, concretándose do seguinte xeito:

- Mínimos esixibles similares para unha avaliación positiva da materia.
- Establecemento dunhas rúbricas similares para a avaliación e corrección de probas orais e escritas.
- As pautas de presentación de traballos escritos serán as mesmas (véxase criterios de cualificación).
- A análise morfolóxica e da estrutura das palabras utilizará a terminoloxía de Lexemas e Morfemas; diferenciando entre morfemas derivativos e flexivos, prefixos e sufixos.
- A análise sintáctica seguirá a corrente estrutural-funcionalista, e intentará na medida do posible, utilizar a mesma terminoloxía no tocante ás funcións sintácticas tanto da frase como da cláusula.
- No tocante á frase, poderá utilizarse a expresión sintagma se así aparece nos materiais didácticos utilizados.
- Establecerase a diferenza entre cláusula e oración.

Asemade, e co gallo de evitar a repetición de contidos, o profesorado de ambos departamentos coordinarase, na medida do posible, no reparto e impartición dos seguintes contidos:

- As propiedades textuais: adecuación, coherencia, cohesión, gramaticalidade e presentación.
- Tipoloxía textual: textos descritivos, explicativos, argumentativos, instrutivos, publicitarios...
- Textos da vida cotiá: currículos, cartas formais, textos xornalísticos, instancias...
- Principais funcións oracionais
- Comentarios literarios: poético, narrativo e teatral.

b) Participación durante o curso 2022/2023 nun grupo de traballo formado polos departamentos lingüísticos destinado a consensuar un documento que promova un tratamento integrado de todas as linguas que se imparten no centro e que se incluírá no Proxecto Lingüístico do mesmo.

2.5. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O sistema de ensino-aprendizaxe é híbrido desde o comezo de curso: combínase presencialidade con traballo na aula virtual, na que todo o alumnado deste curso está matriculado desde a primeira semana de setembro.

En 2º de ESO, os contidos considerados de referencia serán, como xa se indicou, os ofertados pola Editorial Netex-Smart. Estes completaranse con contidos ofertados polas outras editoriais dentro do proxecto E-Dixgal e con outros de creación propia (fichas de traballo, actividades interactivas, presentacións, material audiovisual da Rede, páxinas web, documentos de actualidade, obras literarias...).

En 4º de ESO, utilizarase o libro de texto *Lingua Galega e Literatura* da editorial Baía edicións. ISBN: 978-84-9995-195-9

Ademais, o alumnado disporá dunha libreta ou folios cun clasificador como material de clase, bolígrafo, lapis e goma. Utilizarase na aula o dicionario de lingua galega, por iso se dotou cada aula cun dicionario en lingua galega, e tamén se utilizarán, nalgúns ocasións, dicionarios de sinónimos, dicionarios de dúbidas, dicionarios de galego-castelán e castelán-galego e a bibliografía necesaria en cada caso.

Todas as aulas están dotadas de canón e conexión a internet, polo que se utilizarán por parte do profesorado as tecnoloxías da información e comunicación: acceso a internet, presentacións, vídeos, audicións, páxinas web, dicionarios e vocabularios en liña, bibliotecas virtuais, fichas interactivas...

O alumnado tamén fará uso de libros pertencentes a obras literarias tanto de lectura obrigada como voluntaria establecidas para cada trimestre.

Fóra da aula o alumnado tamén terá que realizar uso da biblioteca, utilizar e manexar enciclopedias, buscar información na Internet, (introducir no seu método de traballo e de adquisición de coñecemento as TIC) cando se lles propoña realizar algún traballo individual e colectivo.

Ademais dispónse de material audiovisual que se pode utilizar nalgúns unidades concretas, así coma de fotocopias como material de reforzo e ampliación.

2.6. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

No Ensino Secundario Obrigatorio propónse o desenvolvemento integral de alumnado tanto a nivel intelectual coma de relación interpersoal. O seu carácter obrigatorio dótalo dun principio comprensivo e diversificado que garanta a igualdade de oportunidades educativas a todos os alumnos/as.

As medidas de atención á diversidade irán orientadas a responder ás necesidades educativas concretas do alumnado e á consecución das competencias clave e dos estándares de aprendizaxe da etapa.

Para isto, a principios do mes de setembro, o noso centro organiza a agrupación do alumnado tendo en conta o anterior e as necesidades educativas dos alumnos e alumnas matriculados no centro e os recursos dos que se dispón, establecendo agrupamentos, desdobramentos, apoios, reforzos e adaptacións. As medidas de atención á diversidade que adopte o centro formarán parte do noso proxecto educativo, de conformidade co que establece o artigo 121.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, o decreto 229/2011 e a orde do 8 de setembro de 2021 de atención á diversidade.

Coa información obtida cos instrumentos utilizados na avaliación inicial (véxase apartados 2.3.1.), e xunto co asesoramento do Departamento de Orientación poderanse adoptar as seguintes medidas individuais:

a.1. Reforzo educativo en Lingua Galega ao alumnado de 2º de ESO exento de 2ª Lingua estranxeira (Francés)

O profesorado que imparta Reforzo Educativo neste nivel, traballará principalmente a Competencia Lingüística do alumnado tanto oralmente como por escrito. Centrarase en actividades de lecto-escritura e comprensión de textos de diferente tipoloxía. Dado que neste curso a impartición do reforzo recae neste departamento, estableceranse unha serie de medidas de coordinación entre o profesorado do grupo de referencia e o que imparte o reforzo.

a.2. Reforzo dos elementos curriculares. Esta medida aplicaráselles a aqueles alumnos e alumnas que polas súas características persoais manifesten un ritmo de aprendizaxe máis lento ou algunha dificultade na adquisición das competencias clave. Será na avaliación inicial onde se propoña este tipo de reforzo e constará nas cualificacións trimestrais e de avaliación final do alumnado.

a.3. Adaptación dos tempos, instrumentos e procedementos de avaliación. Prestarase especial atención ao alumnado con Dificultades Específicas de Aprendizaxe (**DEA**), tales como disgrafía, disortografía, TDAH... As probas que se lles propoñan terán unha disposición visual máis atractiva e clara (letra máis grande, grosa, subliñados, tipografías diferentes...), existirá maior flexibilización nas actividades de ortografía, poderanse substituír exercicios escritos por orais ou proporcionar máis tempo para a súa realización.

a.4. Adaptacións curriculares. Estas aplicaráselles a aqueles alumnos e alumnas con necesidades educativas especiais que, tendo xa adaptacións no curso anterior e oído Departamento de Orientación, estímase oportuno que continúen con elas. Asemade, realizaranse adaptacións novas a aquel alumnado que o necesite; baixo a supervisión e o asesoramento do Departamento de Orientación. A proposta curricular de cada unha delas realizarase buscando o máximo desenvolvemento das competencias clave de acordo coas posibilidades de cada alumno/a. A súa avaliación e promoción tomarán como referencia os obxectivos e criterios de avaliación fixados nas mesmas. Esta medida constará nas cualificacións trimestrais e na avaliación final do alumnado.

a.5. No tocante ao alumnado con graves carencias en lingua galega derivadas da súa procedencia allea á Comunidade Autónoma Galega, aplicarase o establecido no artigo 18 do decreto 79/2010: *“o alumnado que se incorpore ao sistema educativo de Galicia en educación secundaria obrigatoria poderá obter unha exención temporal da cualificación das probas de avaliación da materia de lingua galega durante un máximo de dous cursos escolares”*. Asemade, o alumnado terá que asistir ás aulas como medio de integración lingüística e coa finalidade de que co seu esforzo persoal, con materiais didácticos específicos e cunha axuda continua por parte do profesorado poida ter, ao remate do prazo

de exención, un dominio adecuado da lingua galega. O incumprimento por parte do alumnado do establecido no punto anterior determinará, logo dos informes pertinentes e oído o interesado e, se é o caso, pais, nais, titores/as ou representantes legais do alumno/a, a revogación da exención.

Tendo en conta o anterior trataremos de aportar material opcional aos alumnos estranxeiros e doutras comunidades que se incorporen de novo este ano escolar e aplicaranse as medidas de diversidade oportunas que se consideren necesarias en cada caso consensuadas co Departamento de lingua galega e literatura, Dirección do Centro e Departamento de Orientación).

a.6. Programas de enriquecemento curricular. Destinados ao alumnado que presente altas capacidades intelectuais. Con eles tentarase dar resposta ás inquietudes, potencialidades e interese por aprender que manifeste este alumnado e manter o seu nivel de motivación.

a.7. Plan de reforzo para alumnado da ESO que promocióne con materias sen superar, que terá como referentes os obxectivos da materia e a súa contribución á adquisición das competencias clave e que se adaptará ás particularidades de cada alumno. Nel constará o currículo a desenvolver, criterios de avaliación e cualificación, tarefas a realizar coa súa correspondente temporalización e os recursos necesarios para o seu desenvolvemento.

2.7. LINGUA GALEGA E LITERATURA DE SEGUNDO CURSO DE ESO.

2.7.1. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS

	2º ESO
--	---------------

Competencia Matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT)	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.
Competencia en Comunicación Lingüística (CCL)	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos. LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual. LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).

	LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos. LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos. LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. ▪ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto. LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura. LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar. LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).
--	--

	LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares. LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares. LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais. LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe. LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas) LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares.
--	---

	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido. LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos. LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa. LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega. LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta. LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas. LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos. LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual. LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade. LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna. LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos. LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora. LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
--	--

	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración. LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos. LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil. LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona. LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios. LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos. LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.
--	--

	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros. LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos. LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas. LGLB5.9.1. Sévese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
Competencia dixital (CD)	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. GB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. GB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.L GB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. GB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares. LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.

	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas. LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descricións e explicacións sobre contidos das materias curriculares. LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.
Competencia en Conciencia	

e expresións culturais (CCEC)	LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual. LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos. LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula. LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.
Competencia Social e Cívica (CSC)	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións. LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente. LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.

	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar. LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais. LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos. LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa. LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.
--	---

	LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.
Competencia do Sentido da Iniciativa e Espírito Emprendedor (CSIEE)	LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.
Competencia de Aprender a Aprender (CAA)	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.8.3. Expressa e compara con compañeiros/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos. LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros,

	revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizadoscos coñecementos propios, antes e despois da lectura. LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de e escritos. LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade. LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora. LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora asLG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora. competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
--	--

2.7.2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS ESIXIDOS (relacionados cos respectivos estándares de aprendizaxe e competencias básicas).

No recadro de estándares de aprendizaxe mínimos esixidos, están recollidos os mínimos esixidos para cada criterio de avaliación.

Craterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Estándares de aprendizaxe mínimos esixidos
B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos.	LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos	CCL,CAA	Comprender o sentido global e identificar a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo. Elaborar esquemas ou resumos que recollan a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual.
B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo.	LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	CCL,CAA	Dar conta dos datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. Comprender e seguir as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	CCL,CSC, CSIE	Coñecer, valorar e usar as normas que rexen a cortesía na comunicación oral. Recoñecer a importancia dos aspectos prosódicos e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.

B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas	LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	CCL,CAA,CSIE , CSC	Diferenciar as ideas principais e as secundarias en programas de carácter informativo. Recoñecer e rexeitar usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.
B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual	CAA,CCL, CCEC	Recoñecer e rexeitar os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.
B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a	CCL,CSC	Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación, con coherencia, cohesión e corrección. Participar en intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas da lingua galega. Empregar nas intervencións orais espontáneas fraseoloxía propia da lingua

	colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado		galega Usar nas intervencións orais espontáneas léxico rico e variado.
B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas.	LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	CCL,CSC, CD, CAA, CSIEE	Consultar medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos a diferentes tarefas. Empregar as TIC para facer as presentacións máis claras e atractivas.
B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión	LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	CCL,CSC, CAA	Intervir en debates e coloquios do ámbito educativo respectando as regras de interacción e as opinións alleas Cingirse ao tema e non divagar nos debates e coloquios. Expresar a opinión sobre unha obra de lectura e comparala coa doutros compañeiras/os.
B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo	LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao	CAA,CCL,CSC ,CSIEE, CLL	Elaborar guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. Poñer en práctica os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal ao falar en público, así como o autocontrol. Incorporar progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.

	auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.9.3. Incorpora		Axeitar a pronuncia á finalidade da práctica oral. Recoñecer a avaliar erros
	progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. LGB1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.		nos discursos orais propios e alleos e tratar, progresivamente, de evitalos
B1.10. Producir discursos breves comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa	LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos epide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CCL,CSC,CSI EE,CCEC, CAA	Participar en conversas informais para intercambiar información e expresar a súa opinión. Desenvolverse correctamente en situacións da vida cotiá que impliquen solicitar unha información ou un servizo. Utilizar as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. Analizar similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.

B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión	LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	CCL,CCA	Analizar e sintetizar o contido dun texto en resumos e esquemas. Buscar o significado do léxico descoñecido, ben polo contexto, ben usando dicionarios. Identificar e relacionar a idea principal e as secundarias. Relacionar a información explícita e implícita dun escrito. Compilar e consultar información para a realización de determinadas tarefas e traballos.
	LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.		
B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	CCL,CSC	Comprender e interpretar a información máis relevante de textos da vida cotiá e das relacións sociais. Comprender instrucións escritas de certa complexidade. Comprender e interpretar normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.

B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias).	LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	CCL,CSC	Comprender e interpretar as noticias dos medios de comunicación. Localizar e entender a información destacada en portadas e titulares.
B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	CCL,CAA,CD	Comprender e interpretar textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos. Identificar as características específicas de textos expositivos e explicativos das distintas materias.
B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas	LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os	CCL,CAA,CD	Utilizar diversas fontes de información e integrar os coñecementos adquiridos nos seus textos orais e
TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua.	coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos dexeito autónomo.		escritos. Coñecer e utilizar dicionarios impresos ou en versión dixital. Coñecer o funcionamento da biblioteca do centro.

B2.6. Amosar unha actitude reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acordo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas.	LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	CCL,CSC	Detectar mensaxes que transmiten prexuízos e evitar usos lingüísticos discriminatorios. Identificar e expresar posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto Interpretar o significado dun texto. Respectar as opinións dos demais.
B2.7. Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función.	LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación). LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	CCL,CD	Ler en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados.
B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto	LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deixé, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas). LGB2.8.5. Revisa e	CCL,CD	Elaborar esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. Adecuar as producións ao rexistro formal e educativo. Utilizar elementos lingüísticos discursivos de cohesión interna do texto. Usar os signos de puntuación para a organización do texto. Revisar e reescribir os textos respectando as regras ortográficas e morfolóxicas. Usar as TIC para elaborar e presentar os textos.

	reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.		
B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros	LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	CCL,CD,CSC	Producir textos propios da vida cotiá e das relacións persoais.
B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	CCL,CD,CSC	Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo.
B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	CCL,CD	Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, descrições e explicacións.

B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narracións e descrições	LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen	CCL, CD	Producir, en formato papel ou dixital, textos narrativos e descritivos, descritivos de distinta tipoloxía. Sintetizar e resumir narracións e descrições sen parafrasear texto resumido.
	parafrasear o texto resumido		
B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e melloraros escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos	LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	CCL, CD	Usar as TIC para elaborar e presentar os textos.
B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios	LGB.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	CCL, CSC, CCEC	
B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplo e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na aula.	LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	CCL, CCC	Utilizar un vocabulario amplo e preciso, sobre todo nos campos léxicos traballados na aula.
B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega	LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega	CCL,CAA	Recoñecer e pronunciar correctamente os fonemas da lingua galega.

B3.3. Usar eficazmente os dicionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	CCL,CAA	Atopar a información lingüística necesaria, en diferentes soportes
B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos	LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas	CCL,CD	Completar, transformar e valorar textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta.
B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.5.2. Aplica Sstratexias para a corrección lingüística,	CCL	Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. Aplicar estratexias para a corrección lingüística,
	gramatical e ortográfica dos textos		gramatical e ortográfica dos textos.
B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual.	LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	CCL	Puntuar correctamente os textos producidos.
B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e produción textuais.	LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	CCL,CAA	Coñecer e utilizar adecuadamente substantivos e formas verbais para comprender e producir textos orais e escritos

B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	CCL,CAA	Identificar e usar distintos tipos de conectores (espaciais, de oposición e contraste) así como os principais mecanismos textuais de referencia.
B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, oraíse escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	CCL	Completar, transformar e elaborar enunciados de maneira axeitada.
B3.10. Aplicar progresivamente coñecemento e o uso das estratexias de autoavaliación a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	LG3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	CCL,CAA	Recoñecer os erros nas producións orais e escritas propias e alleas e propoñer solucións para a súa mellora..
B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais	LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe	CCL,CAA	Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, no especialmente no Plan Proxecto. Evitar estereotipos lingüísticos ou culturais e valorar as competencias como persoa plurilingüe.

B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL,CAA	
B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran	LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	CCL, CSC, CD, CCEC	Valorar a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. Distinguir entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplicar estes conceptos ao caso galego. Coñecer as linguas que se falan en España e valorar a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. Valorar a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona. Coñecer recursos en rede de lecer e educativos en lingua galega adaptados á súa idade.

	LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.		
B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno	LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos	CCL	Describir a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno. Coñecer e valorar os topónimos galegos.
B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	CCL,CSC	Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. Analizar a súa propia práctica lingüística.
B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español	LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	CCL,CSC	Coñecer a situación legal do galego e das linguas do Estado español.
B4.5. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno	CCL,CSC	Coñecer o que é un prexuízo e identificar e analizar os existentes cara ao galego no seu contorno

B.4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer	LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e	CCL,CSC	Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego. Recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua
os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	identifica nela os trazos propios da xerxa estudantil. LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega evalóraa como variante unificadora. LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona		galega e valorala como variante unificadora. Rexeitar os prexuízos sobre as variedades dialectais.
B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	CCL	Ler obras literarias para desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade. Describir os elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios

B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos	LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	CCL	Ler expresiva e comprensivamente poemas, determinar o tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.
B5.3. Ler expresiva e comprensivamente	LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos	CCL	Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñeceros elementos estruturais e
textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais	estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.		formais máis salientables
B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros	CCL	

B5.5. Comparar textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	CCL	
B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	CCL	Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos característicos e os recursos retóricos.
B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula	LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula	CCL,CCEC	Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula
B5.8. Describir e	LGLB5.8.1. Describe e	CCL,CCEC	
caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica	caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias filmicas.		
B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes	LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	CCL, CD	Empregar, seguindo pautas orientadoras, fondos e recursos de bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos.

2.7.3. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE ASOCIADAS A CADA BLOQUE DE CONTIDOS.

Bloque	Obx.	Contidos	Actividades de aprendizaxe
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,h,l,ñ	B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual	Escoita e comprensión de diferentes textos orais dos medios de comunicación audiovisual.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,h	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo.	Escoita, comprensión e análise de textos orais do ámbito académico.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,c,d,h	B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escoita cunha actitude de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado	Organización ordenada das intervencións e opinións do alumnado, respectando a quenda de palabra e a exposición dos demais membros do grupo.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,c,d,e,h	B1.4. Escoita crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas	Escoita e comprensión de diferentes textos orais dos medios de comunicación audiovisual.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	h,o	B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	Intervencións orais con fonética e prosodia correcta.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	h,o	B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	Producción de textos orais (diálogos, conversas) a partir da asunción de distintos roles.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	b,e,g,h	B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para a produción de textos orais sobre temas de actualidade.	Elaboración e gravación dun texto en soporte dixital.

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,c,d,h,	B1.8. Participación activa en situacións propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	Preguntas breves dirixidas a manter a atención e o interese sobre os contidos que se traballan na aula.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,b,c,g, h,o	B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais formais e informais.	Planificación, preparación e exposición dun texto expositivo tendo en conta as técnicas e estratexias necesarias para falar en público.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,d,h,l,ñ	B1.10. Construción de discursos adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	Planificación, preparación e exposición de diferentes textos seguindo uns roles dados.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,f,h	B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos, etc.	Aplicación de estratexias que facilitan a comprensión de textos (selección e subliñada da información importante e busca do vocabulario descoñecido).
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	d,e,h	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	Lectura e comprensión de textos relacionados coa vida cotiá (mensaxes electrónicas, normas, instrucións) elaborados polo propio alumnado.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	d,e,h	B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	Lectura e análise de textos dos medios de comunicación.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	d,e,h	B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	Lectura e análise de distintos textos do ámbito académico.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h	B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información.	Busca guiada de información na rede e na biblioteca.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	c,d,h	B2.6. Actitude reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios,	Análise crítica da linguaxe utilizada en diferentes textos e en producións propias.
		manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demais.	

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	h,ñ	B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz.	Lectura en voz alta de diferentes textos.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,g,h	B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e correccións relacións internas e externas dos contidos do texto.	Elaboración de guións e borradores previos á revisión dos textos elaborados polo alumnado atendendo ás regras de adecuación, coherencia e cohesión.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h	B2.9. Producción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	Producción de distintos textos relacionados coa vida cotiá en soporte papel ou dixital.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h	B2.10. Producción, en formato papelou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias).	Elaboración dunha noticia en soporte dixital.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h	B2.11. Producción, en formato papelou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	Producción de diferentes textos relacionados coa vida académica (resumos, exposición e conclusións).
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h	B2.12. Producción e síntese, en formato papel ou dixital, de textosde distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	Producción de diferentes textosen soporte impreso ou dixital de distinta tipoloxía (descripción, exposición...)
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,h,f	B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	Aplicación dos correctores informáticos ás propias elaboración dos alumnos en soporte dixital.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	d,h	B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	Actividade de autoavaliación da aprendizaxe da lingua.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e,l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	Estudo de vocabulario e fraseoloxía a partir de diversos textos.
Bloque 3. Funcionamento	a,d,e	B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a	Estudo e análise das características fonéticas e

da lingua		posibles interferencias	fonolóxicas da lingua e discriminación de interferencias e textos orais
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e,n,l	B3.3. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	Uso de dicionarios e manuais de consulta en soporte impreso ou dixital para a análise e produción dos textos.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e	B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	Revisión dos propios textos e aplicación das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e	B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	Revisión dos propios textos e aplicación das pautas de cohesión textual.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual.	Análise das categorías gramaticais básicas nos textos traballados.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b, e	B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e produción textuais.	Análise de substantivos e verbos partindo de diferentes textos.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e,h	B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos	Identificación e uso dos conectores textuais máis comúns e aplicación nas propias producións.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e,h	B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	Estudo e análise das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavaliación, aceptando o erro como parte do proceso.	Análise de producións propias e alleas utilizando o erro como punto de partida para a aprendizaxe.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b, e, h	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais	Elaboración de presentacións ou vídeos, consultando distintas fontes en linguas diversas.

Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	Reflexión e análise sobre aspectos gramaticais utilizando terminoloxía común a outras linguas do currículo.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e, f, h	B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e dicionarios electrónicos.	Uso dos recursos Abalar para realizar distintas tarefas de aula.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo. B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. B4.3. A lusofonía.	Lectura e análise de textos que evidencien a proximidade do galego e do portugués.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.4. Situación sociolingüística do galego.	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describa e analice a situación sociolingüística do galego.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	Participación en debates e visionado de produtos audiovisuais sobre os condicionantes do uso da lingua nas distintas funcións comunicativas.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.6. Situación legal das linguas do Estado español.	Análise de textos sobre a situación sociolingüística e legal das linguas de España e recollida das conclusións.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.7. Prexuízos lingüísticos.	Análise e debate sobre os prexuízos vellos, novos, culturais e socioeconómicos detectados.
Bloque 4. Lingua e sociedade	ñ, o	B4.8. Recoñecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	Escoita, lectura e análise de diferentes textos orais e escritos pertencentes a distintas variedades xeográficas.

Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	Lectura de distintos textos e obras literarias
Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, estrutura xeral e os principais recursos estilísticos	Lectura en voz alta de textos poéticos e escoita de cancións baseadas en poemas destacados da literatura galega.
Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descrición dos elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	Lectura en voz alta e comprensiva de textos narrativos, analizando distintos aspectos formais e estruturais.
Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	Lectura dramatizada e comprensiva de textos dramáticos analizando os elementos que caracterizan cada subxénero.
Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.5. Comparación de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	Transformación de textos dun xénero noutro (p.e. poesía en prosa).
Bloque 5. Educación literaria	h,l	B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	Lectura, comentario e análise de textos literarios, identificando os trazos e recursos retóricos.
Bloque 5. Educación literaria	h,l,n	B5.7. Producción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula	Elaboración de textos literarios sinxelos (contos, poemas, textos teatrais).
Bloque 5. Educación literaria	h,l, n	B5.8. Descrición e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	Análise de elementos cinematográficos para localizar os principais trazos característicos da linguaxe empregada.

Bloque 5. Educación literaria	e,h,l	B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e citaaxeitada destes.	Elaboración de traballos que requiran a consulta dos fondos da biblioteca, tanto manuais dixitais como impresos.
-------------------------------------	-------	---	--

2.7.4. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE.

Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación
LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas documentais). LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual.
LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. LGB1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual.
LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual.
LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas. LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega. LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízaa na súa práctica habitual	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual.

LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como afonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado	Observación e rexistro.
LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves. LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. LGB1.9.5. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	
LGB1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas. LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo. LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa. LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Observación e rexistro.

LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas. LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións. LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas. LGB2.1.4. Relaciona a información e explícita e implícita dun escrito en función do contexto.ón existente entre elas. LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital. LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	Observación e rexistro.
LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da
LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	aula virtual. Proba escrita.
LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación). LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación.

LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas). LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación. Proba escrita.
LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación. Proba escrita.
LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos. LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita
LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación.
LGB2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual.
LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega	Observación e rexistro.

LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	Observación e rexistro.
LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación. Proba escrita.
LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación. Proba escrita.
LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos. LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto. LGB3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación. Proba escrita.
LGB3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita.
LGB3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita.
LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Rúbrica de avaliación.
LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	Observación e rexistro.

LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos. LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego. LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural. LGB4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	
LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia apartir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita.
LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual.
LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización dogalego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas dogalego. LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerxa estudantil. LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da linguagalega e valóraa como variante unificadora. LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios	Proba escrita.

LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGLB5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. LGLB5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita
LGB5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita.
LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefa da aula virtual. Proba escrita.
LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	Observación e rexistro.
LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación.

2.7.5. TEMPORALIZACIÓN

Os materiais que se empregarán son os que figuran dentro do proxecto E-Dixgal. Tomaranse como referencia base os materiais da Editorial Netex-Smart, que ofrece uns contidos máis dinámicos e interactivos, de maior atractivo para o alumnado e de maior versatilidade para o profesorado. Non obstante, estes

contidos completaranse e enriqueceranse cos ofertados polas outras editoriais e con contidos propios creados coas ferramentas dixitais propias do proxecto e outras externas.

O material base está secuenciado en 12 unidades didácticas; a distribución das mesmas será inicialmente de catro unidades por avaliación. Unha distribución temporal plausible sería a dun período de dúas a tres semanas ou 6 sesións por unidade didáctica e, a maiores, varias sesións para realizar secuencias de aprendizaxe, revisar e ampliar conceptos e preparar probas de avaliacións.

De todos os xeitos, resulta bastante difícil ser precisos na temporalización, pois cada aula pode presentar ritmos e dinámicas diferentes, por iso o tempo de traballo con cada unidade didáctica poderá flexibilizarse en función da rápida ou lenta asimilación, da implicación e capacidade do alumnado etc.

A temporalización inicial será a seguinte:

Primeira avaliación

Ler e escribir / escoitar e falar: Lectura, comprensión e actividades de expresión relacionadas con textos diversos.

Léxico: Os prexuízos lingüísticos. Os nomes de lugar: a toponimia galega e os xentilicios. As relacións semánticas: a polisemia e a homonimia.

Comunicación: A comunicación, o proceso comunicativo, os elementos da comunicación e as funcións da linguaxe. As modalidades textuais: textos narrativos e descritivos, textos expositivos e instrutivos, textos argumentativos. Textos da vida cotiá e das relacións sociais: o diario, a carta, o correo electrónico, avisos e solicitudes, o blog, o foro de internet e as redes sociais. Textos dos medios de comunicación: a noticia, a reportaxe, a crónica e o artigo xornalístico.

Funcionamento da lingua: O status da lingua galega. As variedades internas, a gheada e o seseo. O substantivo e o adxectivo. Os pronomes persoais e a

colocación do pronome persoal átono. O verbo: as formas verbais, a conxugación verbal e os verbos regulares.

Ortografía: O alfabeto. As grafías j, k, w, y. A división silábica. A acentuación, Acentuación de hiatos, ditongos e tritongos.

Segunda avaliación

Ler e escribir / escoitar e falar: Lectura, comprensión e actividades de expresión relacionadas con textos diversos.

Léxico: A sinonimia e a antonimia. A hiperonimia e a hiponimia. A holonimia e a meronimia. Campo semántico e campo lexical. Palabras simples e complexas. A formación de palabras: a derivación afixal.

Educación literaria: O texto literario: concepto e xéneros. Concepto de linguaxe literaria. Os recursos da linguaxe literaria. A narración literaria. Os elementos da narración. A novela: concepto e tipoloxías.

Comunicación: Textos da vida académica: o cuestionario, o resumo, o esquema, o informe e a presentación dixital.

Funcionamento da lingua: O verbo: verbos semirregulares e irregulares. O infinitivo flexionado. As perífrases verbais. Os sintagmas. A oración simple. Enunciado, frase e oración. O suxeito, o predicado, o complemento directo e indirecto, o atributo.

Ortografía: A acentuación: casos especiais. A escrita do s e do x, do ll e do i. Os grupos consonánticos.

Terceira avaliación

Ler e escribir / escoitar e falar: Lectura, comprensión e actividades de expresión relacionadas con textos diversos.

Léxico: A formación de palabras: a composición e a parasíntese. As familias de palabras. Os prefixos e os sufixos. Os marcadores do discurso. A fraseoloxía popular: as frases feitas e os refráns.

Educación literaria: O cinema e os xéneros cinematográficos. A linguaxe cinematográfica. O guión. A lírica: o cómputo e a medida dos versos, a rima, os tópicos literarios. O teatro: características e subxéneros dramáticos. A literatura de tradición oral.

Funcionamento da lingua: A oración simple: o complemento predicativo, o complemento de réxime, o complemento axente, o complemento circunstancial. As clases de oracións. As modalidades oracionais. As propiedades do texto: a coherencia, a cohesión e a adecuación. A normalización lingüística. A lusofonía.

Ortografía: Palabras xuntas e separadas. Os signos de puntuación: o punto, a coma, o punto e coma, os dous puntos, a raia, as comiñas, os signos de interrogación e exclamación, a barra.

2.8. . LINGUA GALEGA E LITERATURA DE CUARTO CURSO DE ESO

2.8.1. RELACIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DA MATERIA QUE FORMAN PARTE DOS PERFÍS COMPETENCIAIS.

	4º ESO
Competencia Matemática e competencias básicas en ciencia e	LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta

tecnoloxía (CMCT)	administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas. LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais). LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual. LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.
Competencia en Comunicación Lingüística (CCL)	LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante. LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias. LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos. LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.

	LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor). LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo. LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais. LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura. LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.6.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto. LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación. LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións. LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.
--	--

	LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa. LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora. LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións. LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras. LGB1.11.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria. LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión. LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto. LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos. LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso. LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial. LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB2.3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet. LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas. LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos. LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.
--	---

	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión. LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios). LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación. LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias. LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade. LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes. LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo. LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión. LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seu alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente. LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación. LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega. LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións. LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).
--	--

	LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida. LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais. LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas. LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos. LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica. LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras. LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega. LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar. LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario. LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega. LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión sintáctica. LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente. LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.
--	--

	LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega. LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado. LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna. LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas. LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos. LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos. LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática. LGB3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplícaos nas producións propias. LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual. LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras súa postura. LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura. LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI. LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias). LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual
--	--

	LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos. LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual. LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia. LGB4.4.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español. LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente. LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. LGB4.7.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega. LGB4.7.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora. LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica. LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.
--	---

	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos. LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura. LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente. LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente sociolingüístico do período ou períodos. LGLB5.3.1. Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios. LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade. LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas. LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes. LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.
Competencia dixital (CD)	LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.

	LGB2.3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet. LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes. LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sérvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente. LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega. LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa. LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario. LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias). LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.5.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español. LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.
--	---

Competencia en Conciencia e expresións culturais (CCEC)	LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruídos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais. LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto. LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun discurso propio a súa postura. LGB4.4.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.4.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.4.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.4.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916. LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula. LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.
Competencia Social e Cívica (CSC)	LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura. LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.

	LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións. LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria. LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB2 2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión. LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión. LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios). LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación. LGB2 7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias. LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade. LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes. LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións. LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos:
--	--

	laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación). LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión. LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI. LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias). LGB4.2.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia lingüística. LGB4.2.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual. LGB4.2.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos. LGB4.2.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada. LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual. LGB4.3.1. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega. LGB4.3.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno. LGB4.3.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. LGB4.3.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia. LGB4.6.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. LGB4.6.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente. LGB4.7.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega. LGB4.7.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica. LGB4.7.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.
--	---

Competencia do Sentido da Iniciativa e Espírito Emprendedor (CSIEE)	LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor). LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais. LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.
Competencia de Aprender a Aprender (CAA)	LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de comunicación e recoñece a validez dos argumentos. LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización. LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo. LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación. LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora. LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.

	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras. LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa. LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais). LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso. LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos. LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega. LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais. LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas. LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos. LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras. LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica. LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar. LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente. LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna. LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos. LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual. LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.
--	---

--	--

2.8.2. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES DE TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN, PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación				Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.														
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.1. Comprensión e interpretación de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo.	▪ B1.1. Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual.	▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais dos medios de comunicación audiovisuais, identifica o propósito, a tese e os argumentos de noticias debates ou declaracións, determina o tema e recoñece a intención comunicativa do/da falante.	▪ CL	x	x	x	Visionado e análise de textos orais en formatos audiovisuais. Debate e posta en común.			x	x		Comprende o sentido global dos textos orais de carácter audiovisual (noticias, foros, debates) de tipo argumentativo, é quen de identificar a tese e os argumentos e de realizar unha análise crítica destes.
			▪ LGB1.1.2. Distingue as partes nas que se estruturan as mensaxes orais, o tema, así como a idea principal e as secundarias.	▪ CL										
			▪ LGB1.1.3. Analiza criticamente tanto a forma como o contido de noticias, debates e procedentes dos medios de	▪ CL ▪ AA										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			comunicación e recoñece a validez dos argumentos.											
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.2. Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual.	▪ B1.2. Comprender e analizar textos expositivos e publicitarios, diferenciar neles información, opinión e persuasión.	▪ LGB1.2.1. Distingue entre opinión e persuasión en mensaxes publicitarias orais e identifica as estratexias de enfatización.	▪ CL ▪ AA	x			Visionado e análise dos textos publicitarios audiovisuais. O anuncio.			x	x	x	Analiza criticamente os textos publicitarios audiovisuais en todos os seus aspectos: texto, son e imaxes, identificando todos aqueles recursos que utiliza a linguaxe persuasiva.
			▪ LGB1.2.2. Analiza os elementos verbais dos textos orais: no plano fónico (xogos fónicos), no plano morfosintáctico (condensación, concisión e economía) e no plano léxico-semántico (léxico connotativo, simbólico e atractivo para o receptor).	▪ CL ▪ SE ▪ SIEE										
			▪ LGB1.2.3. Analiza os elementos non verbais, en especial a imaxe (mensaxe icónica) e o son (diálogo, ruidos e música), en anuncios publicitarios ou outro tipo de comunicacións orais.	▪ LL ▪ CEC										
▪ d ▪ e	▪ B1.3. Comprensión e interpretación de textos orais	▪ B1.3. Comprender e interpretar textos orais expositivos	▪ LGB1.3.1. Identifica a intención comunicativa, a tese e os	▪ CL		x	x	Análise de textos			x	x	x	Comprende o sentido global dos textos expositivos e

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ h	expositivos e argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	e argumentativos utilizados no ámbito educativo (presentacións, relatorios e intervencións en mesas redondas).	argumentos dos debates, relatorios e mesas redondas do ámbito educativo e elabora un esquema ou resumo.	▪ AA				expositivos e argumentativos do ámbito educativo en formato audiovisual.						argumentativos do ámbito educativo (presentacións, relatorios, mesas redondas, debates), é quen de identificar as ideas principais e secundarias, a tese e os argumentos e de realizar unha análise crítica destes últimos.
			▪ LGB1.3.2. Recoñece os procedementos lingüísticos para manifestarse a favor ou en contra dunha opinión ou postura.	▪ CL ▪ SC										
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B1.4. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais de natureza diversa.	▪ B1.4. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais.	▪ LGB1.4.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais.	▪ CL	x	x	x	Audición e análise de textos orais de diversa tipoloxía: formal, informal, de diferentes variedades diatópicas, diafásicas e diastráticas.			x	x	x	
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.5. Desenvolvemento de habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	▪ B1.5. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	▪ LGB1.5.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso.	▪ CL	▪	▪	▪		▪	▪	▪	▪	▪	▪
			▪ LGB1.5.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas.	▪ CL ▪ SC										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			LGB1.5.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	- CL - SC - SIEE										
- h - o	B1.6. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	B1.6. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.65.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega.	- CL - AA				Participación e posta en común na aula sobre producións orais propias e alleas.						
			LGB1.6.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.	- AA - SC	x	x	x			x	x	x	Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega, asumindo a variante dialectal como sinal de identidade.	
			LGB1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	- CL - CEC										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
- h - o	B1.7. Produción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	B1.7. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	- LL - SC	x	x	x	Participación e posta en común na aula sobre producións orais propias e alleas.			x	x	x	Realiza intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.
			LGB1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	CL				Debates e análise de temas de actualidade.						Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).
			LGB1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada.	CL										
			LGB1.7.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CL										
			- a - c	B1.8. Escoita crítica e reflexiva que permite identificar				B1.8. Manifesta una actitude crítica e reflexiva que						LGB1.8.1. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación				Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ d ▪ h	prexuízos e mensaxes discriminatorias.	permite identificar prexuízos e mensaxes discriminatorias.	mensaxes discriminatorias que proveñen dos medios de comunicación.	▪ AA										
			▪ LGB1.8.2. Rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións.	▪ CL ▪ SC									Detecta e rexeita argumentadamente os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou discriminacións, tentando corrixir aqueles do seu contexto máis cercano.	
▪ a ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ o	▪ B1.9. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a produción de textos orais, de técnicas para aprender a falar en público e uso das TIC.	▪ B1.9. Realizar exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC.	▪ LGB1.9.1. Planifica a produción oral, estrutura o contido, revisa os borradores e esquemas.	▪ AA ▪ CL	x	x	x	Exposicións orais a partir da temática e pautas de planificación dadas polo profesorado e de diversa tipoloxía textual: expositiva,	x				x	Realiza exposicións orais planificadas e claras de traballos e de informacións de actualidade, coa axuda das TIC, empregando axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o
			▪ LGB1.9.2. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical.	▪ CL										
			▪ LGB1.9.3. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa.	▪ CL										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			LGB1.9.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos e (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	- CL - SC - SIEE				argumentativa, persuasiva...						autocontrol das emocións ao falar en público.,
			LGB1.9.5. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación atractiva e innovadora.	- D - AA - CL										
- b - h	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas	B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecer en exposicións orais propias e alleas as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece erros (incoherencias, repeticións, ambigüidades, pobreza léxica, erros fonética e entoación inadecuada) nos discursos propios e alleos para evitalos nas súas producións.	- CL - AA										
- a - c - d - h	B1.11. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	B1.11. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	LGB1.11.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras.	- CL - AA	x	x	x	Análise do texto argumentativo. Debates e	x		x	x		Realiza intervencións orais sobre temas de actualidade e manifesta a súa postura utilizando axeitadamente unha serie de argumentos.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporaliz ación			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			LGB1.112 Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	- CL - SC				análise de temas de actualidade.						
- a - d - h - l - ñ	B1.12. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	B1.12. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.12.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	- CL - SC - SIEE - CEC										
- h - o	B1.13. Valoración da lingua oral como un instrumento de aprendizaxe e de relación social.	B2.13. Valorar a lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe e nas relacións sociais.	LGB2.13.1. Identifica e describe os valores da lingua oral como un instrumento útil na aprendizaxe, así como para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	- CL - AA - SC - SIEE										
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir														

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso													
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Grao mínimo de consecución			
					1T	2T	3T		P. ORAL P. ESCRITA OBSERVACIÓN TAREFAS AULA TRABALLOS INVESTIGACIÓN				
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.1. Uso de técnicas e estratexias que facilitan a lectura comprensiva e crítica de textos.	▪ B2.1. Empregar estratexias e técnicas que faciliten a lectura comprensiva e crítica dos textos	▪ LGB2.1.1. Emprega pautas e estratexias que facilitan a análise do contido (resumos, cadros, esquemas e mapas conceptuais).	▪ CL ▪ AA	x	x	x	Lectura comprensiva e análise de textos de diversa tipoloxía. Elaboración de esquemas e doutros mecanismos de organización da información.		Sintetiza e organiza o contido de textos escritos a través de resumos, esquemas, mapas conceptuais...			
			▪ LGB2.1.2. Aplica os coñecementos lingüísticos propios (gramaticais e léxicos) e recursos alleos (dicionarios e outras fontes de documentación) para solucionar problemas de comprensión.	▪ CL							x	x	x
			▪ LGB2.1.3. Elabora o esquema xerarquizado de ideas dun texto.	▪ CL									
			▪ LGB2.1.4. Deduce información global do texto a partir de contidos explícitos e implícitos.	▪ CL									
			▪ LGB2.1.5. Entende o significado de palabras propias do rexistro culto e incorpóraas ao seu discurso.	▪ CL ▪ AA									

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
deh	B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	B2.2. Comprender e interpretar textos escritos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	LGB2.2.1. Identifica a intención comunicativa, o tema e os subtemas de escritos propios da vida cotiá relacionados co ámbito laboral, administrativo e comercial.	CL				Lectura comprensiva e análise de textos propios da vida cotiá: currículo, carta, reclamación, instancia, acta...				x	x	Recoñece a estrutura de textos propios da vida cotiá de carácter laboral, administrativo ou comercial: currículo, contratos, nóminas, solicitudes, instancias, reclamacións, actas...).
			LGB2.2.2. Comprende, interpreta e valora textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego, contrato, nómina e vida laboral), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial (carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).	- CL - SC										
deh	B2.3. Comprensión e interpretación de textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas	B2.3. Comprender e interpretar textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en	LGB2.3.1. Comprende textos relacionados co ámbito educativo, tanto materiais de consulta (dicionarios, glosarios, enciclopedias, etc.), como libros de texto e recursos de temas especializados en internet.	- CL - D	x	x	x	Lectura comprensiva e análise de textos do ámbito educativo: o textos expositivo.			x	x	x	Comprende a información proporcionada a través dos textos relacionados co ámbito educativo, interpretando todos os procedementos de abreviación de palabras (abreviaturas, símbolos, siglas, acrónimos).

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	especializados en internet.	internet.	LGB2.3.2. Interpreta a información de mapas, gráficas, diagramas.	CL										Interpreta con habilidade a información proporcionada a través de textos non continuos: gráficas, mapas, diagramas e é quen de construír textos a partir da información transmitida por estes.
- d - e - h	B2.4. Comprensión e interpretación de textos argumentativos.	B2.4. Comprender e interpretar textos argumentativos.	LGB2.4.1. Identifica o tema e a intención comunicativa de textos argumentativos.	CL	x	x	x	Lectura comprensiva e análise de textos argumentativos: a tese e os argumentos.			x	x		Le e comprende textos escritos de tipo argumentativo identificando as teses e argumentos utilizados e realizando unha análise crítica dos mesmos.
			LGB2.4.4.2. Elabora a súa propia interpretación a partir dos argumentos expresados nun texto.	CL										
- d - e - h	B2.5. Comprensión e interpretación de textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	B2.5. Comprende e interpreta textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	LGB2.5.1. Diferencia os trazos característicos dos textos xornalísticos de opinión: carta ao director, editorial, columna e artigo de opinión.	- CL - SC	x			Lectura comprensiva e análise de textos xornalísticos: información, opinión e persuasión.			x	x		Recoñece a tipoloxía textual pertencente aos textos xornalísticos: noticias, artigos de opinión e o peso da información e da opinión en cada un deles.
			LGB2.5.2. Valora a intención comunicativa dun texto xornalístico e distingue entre información, opinión e persuasión.	- CL - SC										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ d ▪ e ▪ h	▪ B2.6. Comprensión e interpretación das mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	▪ B2.6. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación.	▪ LGB2.6.1. Comprende e interpreta as mensaxes explícitas e implícitas que transmiten os textos publicitarios dos medios de comunicación (anuncios).	▪ CL ▪ SC		x	x	Lectura comprensiva e análise de textos publicitarios: a persuasión, mensaxes implícitas, prexuízos e estereotipos.		x	x	x	x	Analiza criticamente os textos publicitarios impresos (anuncios) en todos os seus aspectos: texto, e imaxe, identificando todos aqueles recursos que utiliza a linguaxe persuasiva.
			▪ LGB2.6.2. Reflexiona e ten unha postura crítica ante as mensaxes persuasivas que proveñen dos medios de comunicación.	▪ CL ▪ SC										Detecta e analiza criticamente aqueles prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.
▪ c ▪ d ▪ h	▪ B2.7. Lectura crítica e reflexiva que permita identificar usos lingüísticos discriminatorias.	▪ B2.7. Identificar os usos lingüísticos que conteñan prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ LGB2.7.1. Reflexiona sobre os usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos ou mensaxes discriminatorias.	▪ CL ▪ SC										
			▪ LGB2.7.2. Detecta prexuízos e mensaxes discriminatorias implícitas nos textos de medios de comunicación con especial atención á publicidade.	▪ CL ▪ SC										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.8. Uso autónomo dos recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información complementaria.	▪ B2.8. Usar e seleccionar materiais de consulta das bibliotecas e doutras fontes de información impresa ou en formato dixital.	▪ LGB2.8.1. Selecciona contidos, analiza información e extrae conclusións a partir da consulta de materiais en distintos soportes.	▪ CL ▪ D ▪ SC				Procura e selección de información de todo tipo.						Produce textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados seguindo unhas pautas previas de planificación, organización, redacción e revisión)
			▪ LGB2.8.2. Sérvese dos recursos que ofrecen as bibliotecas ou as TIC para integrar os coñecementos adquiridos nos seus escritos.	▪ CL ▪ D ▪ AA ▪ SC	x	x	x					x	x	
▪ b ▪ f ▪ h	▪ B2.9. Uso de técnicas e estratexias para producir textos escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	▪ B2.9. Empregar estratexias e técnicas axeitadas para producir escritos adecuados, coherentes e ben cohesionados desde o punto de vista comunicativo (planificación, organización, redacción e revisión).	▪ LGB2.9.1. Utiliza distintas técnicas de planificación para organizar o seu discurso (diferentes tipos de esquemas e mapas conceptuais).	▪ CL	x	x	x	Elaboración de guións para a elaboración de textos en diversos formatos e traballos orais e escritos.	x	x	x	x	x	
			▪ LGB2.9.2. Utiliza o rexistro adecuado en función da tipoloxía textual e do acto comunicativo.	▪ CL	x	x	x				x		x	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso																
Obxectivos		Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución	
						1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN		
				▪ LGB2.9.3. Ordena as ideas e estrutura os contidos en unidades sintácticas consecutivas e encadeadas con conectores e outros elementos de cohesión. ▪ LGB2.9.4. Coñece as regras ortográficas e as normas morfosintácticas e sèrvese das ferramentas lingüísticas ao seus alcance (correctores, dicionarios e gramáticas) para aplicalas correctamente. ▪ LGB2.9.5. Revisa o texto para comprobar que a organización dos contidos do texto é correcta e que non se cometen erros ortográficos, gramaticais, de formato ou de presentación.	▪ CL ▪ CL ▪ D				Produción de textos de diversa tipoloxía textual: argumentativos, expositivos, da vida cotiá							Amosa riqueza de conectores nos seus escritos á hora de enlazar as ideas expostas nos textos. Mostra especial coidado no respecto das regras ortográficas e gramaticais respectando ao máximo as regras de concordancia entre as diversas unidades gramaticais. Utiliza as TIC e domina as funcionalidades dos procesadores de texto para as súas producións escritas: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc.
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.10. Utilización das TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	▪ B2.10. Empregar as TIC para corrixir e mellorar a presentación dos escritos, para difundir os textos propios, coñecer outros alleos e intercambiar opinións.	▪ LGB2.10.1. Usa as TIC para a corrección dos textos: corrector ortográfico do procesador de textos, dicionarios en liña e outras páxinas especializadas no estudo da lingua galega.	▪ CL ▪ D ▪ AA												

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso															
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación				Grao mínimo de consecución		
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN		
			LGB2.10.2. Usa procesadores de textos para mellorar a presentación dos seus escritos, especialmente na presentación dos seus traballos educativos, atendendo a cada unha das funcionalidades de cada elemento: encabezamento e pé de páxina, numeración de páxinas, índice, esquemas etc. LGB2.10.3. Usa as TIC como medio de divulgación de textos propios, de coñecemento doutros alleos e de intercambio de opinións. CL D CL D SC <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td>												
b e h	B2.11. Producción, en soporte impreso ou dixital, de textos propios da vida cotiá pertencentes ao ámbito laboral, administrativo e comercial.	B2.11. Producir, respectando as súas características formais e de contido, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos tanto en formato papel como dixital: laborais, administrativos e comerciais.	LGB2.11.1. Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral (currículo, carta de presentación, ficha de contratación en empresas e redes sociais de procura de emprego), administrativo (carta administrativa e solicitude ou instancia) e comercial	CL D SC		x	x	Produción de textos escritos pertencentes ao ámbito da vida cotiá.		x	x	x		Produce, respectando as súas características formais e de contido, e en soporte tanto impreso como dixital, textos propios da vida cotiá pertencentes a distintos ámbitos: laboral, administrativo ou comercial: currículo, contratos, nóminas, solicitudes, instancias, reclamacións, actas...).	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso																		
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución				
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN					
			(carta comercial, carta de reclamación e impreso administrativo de reclamación).					Produción de textos escritos pertencentes ao ámbito dos medios de comunicación, especialmente textos de opinión.										
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Producción, en soporte impreso ou dixital, de cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ B2.12. Producir, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ LGB2.12.1. Crea, en soporte impreso ou dixital, cartas á dirección e columnas de opinión.	▪ CL ▪ D ▪ SC		x				x	x	x		Produce textos propios dos medios de comunicación, especialmente aqueles nos que se manifesta a opinión: cartas, columnas...				
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.13. Composición en soporte impreso ou dixital de textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	▪ B2.13. Producir en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes.	▪ LGB2.13.1. Elabora, en soporte impreso ou dixital, textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes. ▪ LGB2.13.2. Crea, en soporte impreso ou dixital, un texto argumentativo propio a partir dun tema dado sen documentación previa.	▪ CL ▪ D ▪ SC ▪ CL ▪		x	x	Produción de textos escritos de tipo argumentativo.		x	x	x	x	Produce en soporte impreso ou dixital textos argumentativos, redactados a partir da información obtida de distintas fontes ou a partir dun tema de actualidade.				

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso															
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporaliz ación			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN		
				D											
			LGB2.13.3. Sintetiza a información e resume textos argumentativos sen repetir nin parafrasear o texto de partida.	CL											
- d - h	B2.14. Valoración da escritura como un instrumento de aprendizaxe, de relación social e enriquecemento persoal.	B2.14. Valorar a escritura como un instrumento moi útil na aprendizaxe, nas relacións sociais e no desenvolvemento do individuo.	LGB2.14.1. Identifica e describe os valores da escritura non só como una ferramenta para organizar os pensamentos senón tamén como un instrumento para relacionarse cos demais e enriquecerse como persoa.	- CL - SC - CEC											
Bloque 3. Funcionamento da lingua															
- b - e - l	B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores de léxico preciso de diferentes categorías gramaticais, así como da fraseoloxía.	LGB3.1.1. Recoñece, explica e usa un léxico amplo e preciso de diferentes categorías gramaticais.	- CL - AA											
			LGB3.1.2. Recoñece, explica e usa fraseoloxía diversa da lingua galega nas súas producións orais e escritas.	- CL - AA	x	x	x		Coñecemento do vocabulario das diversas unidades didácticas do libro de texto e de achegas individuais.	x	x	x	x	x	Coñece e utiliza un léxico amplo e variado.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ b ▪ e ▪ l	▪ B3.2. Recoñecemento e uso das formas verbais da lingua galega e das perífrases.	▪ B3.2. Recoñecer e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega.	▪ LGB3.2.1. Recoñece e usa correctamente as formas verbais e as perífrases verbais da lingua galega e distingue os diversos tipos.	▪ CL ▪ AA	x	x		Realización de exercicios de reflexión gramatical.		x	x	x		Recoñece e usar correctamente as formas verbais e as perífrases verbais e é quen de diferencialas.
▪ b ▪ e ▪ i	▪ B3.3. Recoñecemento, explicación e uso dos procedementos de creación de palabras.	▪ B3.3. Recoñecer e explicar os procedementos de creación de palabras, os valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias para crear novos termos e identificar a súa procedencia grega ou latina.	▪ LGB3.3.1. Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras.	▪ CL ▪ AA	x			Realización de exercicios de reflexión gramatical.		x	x	x		Recoñece e explica os procedementos de creación de palabras, as clases e valores dos morfemas e as súas posibilidades combinatorias.
		▪ LGB3.3.2. Crea palabras novas utilizando os procedementos de creación léxica.	▪ CL ▪ AA											
		▪ LGB3.3.3. Recoñece os valores de prefixos e sufixos e as súas posibilidades combinatorias para crear novas palabras.	▪ CL											
		▪ LGB3.3.4. Identifica a procedencia grega ou latina de prefixos e sufixos habituais no uso da lingua galega.	▪ CL											

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
- a - d - e	B3.4. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias (apertura das vogais de grao medio, o n velar ou a entoación).	B3.4. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	LGB3.4.1. Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.	- CL - AA	x			O sistema fonolóxico galego.	x		x	x		Recoñece e usa adecuadamente a fonética da lingua galega, con especial atención á entoación, ás vogais de grao medio e ao n velar.
- b - e - n - l	B3.5. Uso eficaz dos dicionarios e doutras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.	B3.5. Usar eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, para resolver dúbidas, para progresar na aprendizaxe autónoma e para enriquecer o propio vocabulario.	LGB3.5.1. Usa eficazmente os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en soporte electrónico, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa, para resolver dúbidas, e para progresar na aprendizaxe autónoma e para ampliar o seu vocabulario.	- CL - D	x	x	x	Realización de buscas en dicionarios de aula, en liña e webs.			x	x		
- b - e	B3.6. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	B3.6. Aplica e valora as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- LGB3.6.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega nos discursos orais e escritos. - LGB3.6.2. Recoñece o valor funcional e social das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	- CL - AA - CL	x	x	x	Realización de exercicios de reflexión gramatical e construción de textos escritos.		x	x	x		
e	B3.7. Análise e uso reflexivo da puntuación en	B3.7. Analizar e usar correctamente a puntuación, de	LGB3.7.1. Analiza e usa correctamente a puntuación, de	CL										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	relación coa cohesión sintáctica.	acordo coa cohesión sintáctica.	acordo coa cohesión sintáctica.											
▪ b ▪ e	▪ B3.8. As principais regras de combinación impostas polos predicados en función dos seus argumentos; estruturas sintácticas e tipos de oración segundo a natureza do predicado.	▪ B3.8. Recoñecer e usar enunciados e oracións, identificando as principais regras de combinación impostas polo verbos.	▪ LGB3.8.1. Recoñece enunciados e identifica a palabra nuclear que o organiza sintáctica e semanticamente.	▪ CL ▪ AA	x	x	x	Realización de exercicios de reflexión gramatical sobre a estrutura sintáctica de textos escritos .		x	x	x		Recoñece e identifica as funcións sintácticas de frases, cláusulas e oracións.
			▪ LGB3.8.2. Recoñece a estrutura interna das oracións, identificando o verbo e os seus complementos.	▪ CL										
			▪ LGB3.8.3. Respecta a orde correcta dos elementos da estrutura sintáctica galega.	▪ CL										
			▪ LGB3.8.4. Clasifica oracións segundo a natureza do predicado.	▪ CL										
			▪ LGB3.8.5. Usa a terminoloxía sintáctica correcta.	▪ CL										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso											
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL P. ESCRITA OBSERVACIÓN TAREFAS AULA TRABALLOS INVESTIGACIÓN		
▪ e ▪ h	▪ B3.9. Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual.	▪ B3.9. Recoñecer, explicar e usar os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	▪ LGB3.9.1. Recoñece, explica e usa os nexos textuais de causa, consecuencia, condición, hipótese e os conclusivos, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.	▪ CL ▪ AA		x	x	Realización de exercicios de reflexión gramatical sobre os conectores textuais de textos escritos.	x x x	Recoñece os diversos nexos textuais e os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna e emprégaos nas producións escritas.	
▪ e	▪ B3.10. Identificación da estrutura dun texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en textos alleos e propios, e elaboración de textos de acordo con estes parámetros.	▪ B3.10. Identifica adecuadamente en textos alleos e propios a estrutura, a construción e xustificación dos parágrafos, a vinculación e progresión temáticas, e elabora textos de acordo con estes parámetros.	▪ LGB3.10.1. Identifica a estrutura do texto, en construcións propias e alleas. ▪ LGB3.10.2. Xustifica argumentadamente a división en parágrafos de textos propios e alleos. ▪ LGB3.10.3. Identifica a progresión temática en textos propios e alleos. ▪ LGB3.10.4. Elabora textos cunha estrutura apropiada, divididos en parágrafos e empregando os mecanismos de progresión temática.	▪ CL ▪ CL ▪ AA ▪ CL ▪ LL		x	x	x	Análise de textos propios e alleos e creación de textos escritos adecuados ás propiedades textuais.	x x x x	Crea textos escritos de diversa tipoloxía e con respecto ás propiedades textuais de presentación, coherencia, adecuación, gramaticalidade e cohesión.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso																
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporaliz ación			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución		
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN			
- a - b - e	B3.11. Identificación e explicación dos trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	B3.11. Identificar e explicar os trazos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, especialmente os argumentativos.	LG3.11.1. Identifica e describe a estrutura e os trazos lingüísticos dos diferentes xéneros textuais, especialmente nos argumentativos, e aplicaos nas producións propias.	CL												
			LGB3.11.2. Recoñece nun texto, e emprega nas producións propias, os distintos procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade.	CL												
- b - e	B3.12. Adecuación dos textos en función do contexto, do tema e do tipo de texto.	B3.12. Xustifica a adecuación dos textos, en función do contexto, do tema e do xénero e elabora producións propias cunha adecuación apropiada.	LGB3.12.1. Xustifica a adecuación das producións en función do contexto, do tema e do xénero textual.	- CL - AA												
			LGB3.12.2. Elabora producións lingüísticas cunha adecuación apropiada ao contexto, ao tema e ao xénero textual.	CL												

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B3.13. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ B3.13. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	▪ LGB3.13.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	▪ CL ▪ AA	x	x	x	Participación no deseño e realización das actividades do EDL pertencentes ao proxecto “A Roda do ano”: recreos arrepiantes, antroido, concurso “Máis ca palabras”, “Letras galegas”...					x	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.
▪ b ▪ e	▪ B3.14. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.14. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	▪ LGB3.14.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CL ▪ AA										
Bloque 4. Lingua e sociedade.														
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo, apreciar o	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo e argumenta fundamentadamente e cun	▪ CL ▪ CEC		x		Análise da situación sociolingüística de Europa a		x	x	x	x	Valora a propia lingua como instrumento para aprender a aprender e como símbolo da identidade dun pobo e rexeita

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	- B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. - B4.3. A lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer e describir o papel da lusofonía nas linguas do mundo no século XXI.	discurso propio a súa postura.					través dun pequeno traballo de investigación, debate e posta en común.						os prexuízos, defendendo un plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia.
			LGB4.1.2. Valora o plurilingüismo inclusivo, desde a lingua propia, como expresión da riqueza cultural da humanidade e argumenta cun discurso propio a súa postura.	CL										
			LGB4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona e sabe describir a súa importancia dentro das linguas do mundo no século XXI.	- CL - SC										
			LGB4.1.4. Incorpora á súa práctica cotiá os principais recursos da rede en portugués (buscadores, enciclopedias e portais de noticias).	- CL - SC - D										
- ñ - o	B4.4. Situación sociolingüística de Galicia. A presenza da lingua galega nos	B4.4. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia	LGB4.4.1. Coñece e describe a lexislación estatal e autonómica básica en materia	- CL		x	x	Análise da situación sociolingüística		x	x	x	x	Coñece a situación actual da lingua e é quen de analízala a través de mapas e

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación			Grao mínimo de consecución		
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	principais ámbitos e contextos sociais e privados. Tendencias de evolución.	atendendo á presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos sociais e privados así como ás tendencias de evolución.	lingüística.	SC				de Galicia e do contorno a través: textos non continuos (mapas, gráficas...) pequenos traballos de investigación, debate e posta en común.						gráficas, tiras cómicas, artigos de opinión... cunha terminoloxía sociolingüística axeitada (bilingüismo, diglosia, linguas minorizadas...)
			LGB4.4.2. Describe acertadamente con criterios sociolingüísticos a situación galega actual.	- CL - SC										
			LGB4.4.3. Analiza gráficas de distribución de linguas tirando conclusións nas que incorpora os seus coñecementos sociolingüísticos.	- CL - SC - D										
			LGB4.4.4. Describe a situación sociolingüística de Galicia e emprega a terminoloxía apropiada.	- CL - SC										
			LGB4.2.5. Analiza as tendencias de evolución da lingua galega a partir da situación sociolingüística actual.	- CL - SC										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
- ñ - o	B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de actitudes positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecendo o xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso. Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega.	B4.5. Identificar os elementos do proceso normalizador e adquirir vínculos positivos cara ao seu uso asumindo a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega.	LGB4.51. Identifica os procedementos de normalización e argumenta axeitadamente a necesidade de continuar con este proceso na lingua galega.	- CL - SC				Traballo de investigación sobre as principais iniciativas normalizadoras en Galicia.						Distingue normativización e normalización, explica axeitadamente cada fenómeno e coñece as principais iniciativas normalizadoras da lingua galega na nosa comunidade.
			LGB4.5.2. Distingue normativización e normalización e explica axeitadamente cada fenómeno.	- CL - SC										
			LGB4.5.3. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	- CL - SC										
			LGB4.5.4. Coñece os principais axentes normalizadores en Galicia e valora a súa importancia.	- CL - SC										
- ñ - o	B4.6. Evolución da lingua galega e etapas da historia social da lingua galega desde 1916 ata a actualidade. Análise e	B4.6. Recoñecer os principais elementos de evolución da lingua galega, así como identificar as causas e	LGB4.6.1. Recoñece os principais elementos da evolución da lingua galega desde 1916 ata a actualidade.	CL	x	x	x	Análise de textos relacionados coa historia		x	x	x	x	Coñece a Historia social da lingua ao longo do século XX e é quen de sinalar os feitos fundamentais, as súas causas

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso										
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL P. ESCRITA OBSERVACIÓN TAREFAS AULA TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.	consecuencias dos feitos máis relevantes da súa historia social, e sinalar as distintas etapas desde 1916.	LGB4.6.2. Recoñece os acontecementos relevantes da historia social da lingua galega desde 1916 e elabora textos expositivos sobre as diferentes etapas. LGB4.6.3. Identifica as causas dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.6.4. Identifica as consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega desde 1916. LGB4.6.5. Interpreta gráficos, táboas, textos e información dos medios e das TIC, relacionados coa historia social da lingua galega desde 1916.	CL CEC CL CEC CL CEC CL CEC D				social da lingua. Elaboración de traballos de investigación sobre as distintas etapas da historia da lingua.		e as consecuencias.

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación				Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
- ñ - o	B4.7. Situación sociolingüística e legal das linguas de España.	B4.7. Describir a situación sociolingüística e legal das linguas de España.	LGB4.7.1. Describe a situación sociolingüística e legal das linguas de España e analiza criticamente textos (literarios e xornalísticos), gráficos ou documentos audiovisuais que traten sobre a situación sociolingüística do Estado español.	- CL - D		x	x	Análise da situación sociolingüística de España a través dun pequeno traballo de investigación, debate e posta en común sobre linguas cooficiais.		x	x	x	x	Describe a situación sociolingüística das linguas de España e coñece os principais textos legais que regulan a súa utilización.
- ñ - o	B4.8. Prexuízos lingüísticos.	B4.8. Identificar os prexuízos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles.	- LGB4.8.1. Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada. - LGB4.8.2. Analiza a opinión propia sobre as linguas, detecta os prexuízos, en caso de os ter, e rebáteos argumentadamente.	- CL - SC - CL - SC	x	x	x	Debate e posta en común dos prexuízos: situacións máis habituais e análise dos existentes no contorno.			x	x		Sinala os prexuízos lingüísticos atribuíbles a calquera lingua e especialmente á galega e rebáteos cunha argumentación axeitada.
- ñ - o	B4.9. Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas,	B4.9. Recoñecer e valorar os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas, diatráticas e	LGB4.9.1. Recoñece os principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega.	- CL - SC			x	Comparación de textos orais e escritos pertencentes a		x	x	x	x	Recoñece os principais trazos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega rexeitando calquera prexuízo

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso															
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución	
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN		
	diastráticas e diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar. Uso normalizado da variante dialectal propia da zona. Utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacións de carácter formal.	diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar.	LGB4.9.2. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega.	CL				distintas variedades diatópicas.						sobre elas.	
			LGB4.9.3. Valora a lingua estándar como variedade unificadora.	CL											
			LGB4.9.4. Valora as variedades xeográficas da lingua galega como símbolo de riqueza lingüística e cultural e rexeita fundamentadamente calquera prexuízo sobre a variación diatópica.	CL SC											
			LGB4.9.5. Recoñece as variedades diastráticas e diafásicas da lingua galega e describe o influxo da situación sociolingüística nelas.	CL SC											
Bloque 5. Educación literaria.															
- h - i	B5.1. Identificación e comprensión dos distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.1. Identificar e comprender os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.1.1. Identifica os distintos períodos e xeracións da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CL	x	x	x	Análise do contexto, histórico, político e		x	x	x	x	Coñece os distintos períodos da Literatura desde 1916 á actualidade tendo en conta o contexto histórico e social e as	

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalización			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			LGLB5.1.2. Comprende e explica razoadamente os distintos períodos da literatura galega de 1916 ata a actualidade sinalando os seus principais trazos característicos.	CL				cultural de textos pertencentes a diversos períodos da literatura. Análise das características literarias de textos representativos dos diversos xéneros e períodos literarios.						características propias de cada período, corrente ou movemento literario.
- h - i	B5.2. Selección, lectura autónoma e comentario de obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.2. Seleccionar, ler autonomamente e comentar obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade e relaciona o seu contido co contexto histórico, cultural e sociolingüístico de cada período.	- LGLB5.2.1. Selecciona, seguindo criterios razoados, obras representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade para a súa lectura. - LGLB5.2.2. Le autonomamente obras ou textos representativas da literatura galega de 1916 ata a actualidade, resume o seu contido, sinala os seus trazos	- CL - CL	x	x	x	Realización de comentarios literarios de textos representativos da literatura galega dende 1916 ata a actualidade a partir de pautas dadas polo		x	x	x		Cóñece as características máis salientables da obra dos autores máis representativos da literatura galega dende 1916 ata á actualidade. Realiza comentarios de textos

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso										
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporaliz ación			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL P. ESRITA OBSERVACIÓN TAREFAS AULA TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
			característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente.					profesorado.		poéticos, narrativos e teatrais de obras da literatura deste periodo (de 1916 á actualidade)
			▪ LGB5.2.3. Comenta, de forma guiada ou libre, textos de obras da Literatura galega desde 1916 ata a actualidade, sinala os seus trazos característicos definitorios e relaciónaos co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período da literatura galega correspondente	▪ CL						
			▪ LGLB5.2.4. Compara textos literarios dun mesmo período ou de diferentes períodos atendendo aos seus principais contidos, sinala os seus trazos característicos definitorios e pon todo en relación co contexto histórico, cultural e sociolingüístico do período ou períodos.	▪ CL						

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso														
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporalizacón			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación					Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL	P. ESCRITA	OBSERVACIÓN	TAREFAS AULA	TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
- h - l	B5.3. Lecturas expresivas e comprensivas, audicións e lecturas dramatizadas de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.3. Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións e ler dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.3.1. Le expresiva, compresiva e/ou dramatizadamente textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CL				Lectura na aula e fóra dela de textos relacionados coa literatura galega dende 1916 ata actualidade.						Le e analiza textos, escolmas e obras representativos da literatura galega dende 1916 ata a actualidade, tendo en conta as circunstancias históricas, sociais e políticas xunto ás características literarias dos mesmos.
			LGLB5.3.2. Participa con proveito de audicións de textos narrativos, poéticos, teatrais e ensaísticos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade e escribe/debate, argumentadamente, sobre os seus valores literarios.	CL	x	x	x		x		x	x		
- b - h - l	B5.4. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos literarios representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	B5.4. Elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	LGLB5.4.1. Elabora traballos individual e/ou colectivamente nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.	CL				Elaboración de traballos relacionados cos distintos períodos, xéneros literarios ou obras da literatura galega dende 1916 ata á actualidade.						Elabora traballos individual e/ou colectivamente (escritos, plásticos ou audiovisuais) nos que se describen e analizan textos representativos da literatura galega de 1916 ata a actualidade.
					x	x	x					x		
- e - h - l	B5.5. Consulta de fontes de información variadas e de recursos das TIC para a realización de traballos e cita	B5.5. Consultar fontes de información variadas e recursos das TIC para a realización de traballos e cita	LGLB5.5.1. Consulta fontes de información variadas para a realización de traballos e cita axeitada destas.	CL										

Lingua Galega e Literatura. ESO. 4º Curso										
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	C.Clave	Temporaliz ación			Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Grao mínimo de consecución
					1T	2T	3T		P. ORAL P. ESCRITA OBSERVACIÓN TAREFAS AULA TRABALLOS INVESTIGACIÓN	
	axeitada destes.	axeitada destes.	LGLB5.5.2. Emprego de diferentes recursos das TIC para a realización de traballos e cita axeitada destes.	- CL - D						
- h - l - n	B5.6. Creación ou recreación de textos de intención literaria partindo das características dos traballos na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	B5.6. Crear ou recrear textos de intención literaria partindo das características dos traballos na aula co fin de desenvolver o gusto pola escrita e a capacidade de expresión dos sentimentos e xuízos.	- LGLB5.6.1. Crea ou recrea textos de intención literaria partindo das características dos traballos na aula. - LGLB5.6.2. Desenvolve o gusto pola escrita como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os sentimentos e xuízos.	- CL - CEC - CL - CEC	x	x	x	Creación de textos de intención estética vinculados ao TIL e ás actividades do EDL do centro.		x

3. O BACHARELATO

Os obxectivos pedagóxicos marcados pola Administración educativa para que todo o alumnado acade ao rematar o ensino secundario obrigatorio son:

- a) Exercer a cidadanía democrática desde unha perspectiva global e adquirirla conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de Autonomía de Galiza, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma, desenvolver o seu espírito crítico e ser quen de prever e resolver pacífica e dialogadamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina intelectual, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación (TICs).
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- j) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- k) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galiza e contribuír activamente á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

3.1. LINGUA GALEGA E LITERATURA DE SEGUNDO DE BACHARELATO

3.1.1 OBXECTIVOS PARA SEGUNDO DE BACHARELATO.

Os principais obxectivos deste curso son os seguintes:

124

1. Producir textos orais e escritos respectuosos coas regras de coherencia, cohesión, adecuación, presentación e corrección ortográfica, que facilitana comunicación lingüística.
2. Elaborar exposicións orais e composicións escritas realizadas de xeito documentado e cun vocabulario rico e rigoroso.
3. Respetar e aplicar as normas básicas que rexen o intercambio e a interacción comunicativa.
4. Ler comprensivamente.
5. Analizar e comentar textos de natureza diversa e cun nivel de dificultade adaptado aos obxectivos propios desta etapa.
6. Pescudar, seleccionar e integrar información procedente de fontes bibliográficas e audiovisuais proporcionadas polas bibliotecas, polas tecnoloxías da información e por outras fontes.
7. Valorar a nosa lingua como elemento de identidade colectiva e o esforzo eo compromiso individual e colectivo a prol da normalización lingüística.
8. Amosar interese pola literatura como manifestación artística do ser humano, como fonte de formación permanente e de enriquecemento e satisfacción persoais.
9. Analizar e reflexionar sobre obras e fragmentos de diversos períodos literarios.
10. Comprender e reflexionar sobre os principais conceptos de lingüística xeral que teñen que ver coa comunicación e a linguaxe: comunicación, linguaxe, lingua, unidades lingüísticas, signo lingüístico, funcionalidade

3.1.2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXEMÍNIMOS ESIXIBLES.

No recadro de Mínimos esixidos, están recollidos os mínimos esixidos para cada criterio de avaliación.

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Mínimos esixidos
B1.1. Comprender, interpretar e valorar diferentes tipos de discursos orais, audiovisuais e a situación en que se desenvolven. Captar o sentido global, a intención do discurso, a mensaxe e as súas ideas principais e secundarias.	LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais. LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	CLL, CAA	Identificar a intención de diferentes textos orais, a idea principal e as secundarias. Recoller as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais. Interpretar e emitir xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.
B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados (conferencias, clases, charlas, presentacións e videoconferencia).	LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo). LGB1.2.2. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural. LGB1.2.3. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	CCL, CAA	Identificar as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación, charla ou conferencia. Escoitar de maneira activa, tomar notas e formular preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.

B1.3. Comprender, interpretar e valorar textos orais xornalísticos e publicitarios	LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e a estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais. LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social. LGB1.3.3. Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer os destinatarios ou destinatarias. LGB1.3.4. Analiza de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evita usos lingüísticos discriminatorios.	CCL,CSC, CAA	Interpretar e identificar a intención comunicativa, o tema e a estrutura en textos publicitarios. Identificar as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social. Analizar os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer aos destinatarios ou destinatarias. Analizar de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evitar usos lingüísticos discriminatorios.
B1.4. Coñecer, usar e valorar a adecuación, a coherencia, a cohesión e a claridade expositiva, así como as normas de cortesía, nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas	LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	CSC,CCL, CAA, CSIEE	Aplicar as normas de cortesías nas intervencións orais. Manexar a prosodia e a linguaxe corporal nas exposicións da aula.
B1.5. Realizar producións orais planificadas, relacionadas con algún contido do currículo ou tema de actualidade adecuadas á situación e á intención	LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados. LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os borradores e esquemas. LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical,	CAA,CCL,CDC SIEE,CSC	Planificar textos orais e producir discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados. Consultar fontes de información diversas e revisar os borradores e esquemas. Presentar os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, e cinguíndose ao tema.

comunicativa desexada, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público	cínguese ao tema e non divaga. LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non encontra a expresión precisa. LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa. LGB1.5.7. Tenta buscar a complicidade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio. LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.		Empregar axeitadamente os elementos prosódicos, a linguaxe corporal adecuada, así como o autocontrol das emocións ao falar en público. Expresarse con facilidade e recorrer a paráfrases ou circunloquios cando non se encontra a expresión precisa. Utilizar o rexistro adecuado á situación comunicativa. Empregar as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada.
B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	CCL	Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección. Participar con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas e fonéticas da lingua galega. Empregar nas intervencións orais espontáneas un léxico variado.

B1.7. Expor oralmente, con rigore claridade, un tema especializado de textos do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural.	LGB1.7.1. Desenvolve un temado currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética. LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	CCL	Desenvolver un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética. Empregar léxico preciso e especializado e evitar o uso de coloquialismos e palabras comodín.
B1.8. Participar activa e argumentadamente en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade	LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras. LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatória.	CCL, CAA, CSC	Desenvolver argumentos de forma comprensible e convincente. Aplicar as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respectar as quendas e as opinións alleas e empregar unha linguaxe non discriminatória.
B1.9. Participar en interaccións sobre temas de interese persoal, ou social ou asuntos da vida cotiá, nun rexistro formal, neutro ou informal.	LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	CSC, CCL, CSIEE	Desenvolverse con eficacia en situacións que xorden na vida diaria, tanto formais coma informais.
B1.10. Aplicar os coñecementos gramaticais á avaliación e mellorada expresión oral e recoñecer, en exposicións orais propias e alleas, as dificultades expresivas.	LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma. LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	CCL, CAA	Recoñecer en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas e identificar interferencias lingüísticas e desviacións da norma.

B1.11. Participar oralmente cunha fonética e prosodia correcta, valorar esta pronuncia e amosar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	CCL,CAA,CSC	Recoñecer a emisión dunha pronuncia galega correcta, identificar os erros na produción oral allea e producir discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. Recoñecer e rexeitar argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega.
B2.1. Aplicar estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos para interpretar e producir	LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais. LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en	CCL,CAA, CD	Sintetizar as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais. Interpretar o sentido global e identificar a intención comunicativa do emisor en
textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos. LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos. LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.		textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos. Diferenciar as ideas principais e as secundarias e sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos. Utilizar recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.
B2.2. Planificar, producir e revisar textos de distintos ámbitos de uso adecuados á situación e á intención comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección gramatical e boa presentación.	LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final. LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	CCL,CSC	Planificar os traballos seguindo unha orde predefinida e revisar o proceso de escritura para mellorar a produción final. Producir textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.

B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas controvertidos do currículo ou de actualidade social, científica ou cultural.	LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical. LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo exénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal. LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín. LGB2.3.4. Organiza os contidos dos seus traballos en función dos obxectivos fixados previamente, contrasta posturas enfrontadas e defende a súa opinión con argumentos	CCL, CSC	Desenvolver un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical. Adeguar a expresión ás condicións da situación comunicativa e empregar os recursos expresivos propios do rexistro formal. Empregar léxico preciso e evitar o uso de coloquialismos ou palabras comodín. Organizar os contidos dos traballos en función dos obxectivos fixados previamente e defender a súa opinión con argumentos.
B2.4. Analizar e comentar textos argumentativos e expositivos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	LGB2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais de textos expositivos e argumentativos. LGB2.4.2. Recoñece e explica a función no texto dos distintos procedementos de cita: estilo directo, estilo indirecto, estilo indirecto libre e cita encuberta	CCL	
B2.5. Extraer información de fontes bibliográficas e dixitais e utilizar as TIC ao longo de todo o proceso de escritura, desde a planificación, organización e produción do texto á súa revisión e corrección final.	LGB2.5.1. Consulta información en fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo. LGB2.5.2. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía. LGB2.5.3. Utiliza procesadores de texto e correctores ortográficos para mellorar a presentación e evitar erros ortográficos e tipográficos.	CCL, CAA, CD	Consultar información en fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo. Respectar as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita e bibliografía. Utilizar procesadores de texto e correctores ortográficos

B2.6. Describir as propiedades do texto e analizar os procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión nas producións propias e alleas.	LGB2.6.1. Recoñece, describe e utiliza recursos de cohesión gramaticais e léxico- semánticos. LGB2.6.2. Describe os tipos de rexistro e analiza as súas manifestacións lingüísticas.	CCL, CAA	Recoñecer, describir e utilizar recursos de cohesión gramaticais e léxico-semánticos.
B3.1. Definir e identificar os fonemas da lingua galega e recoñecer a importancia e o valor das normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz	LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega. LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	CCL, CAA, CCEC	Pronunciar correctamente, definir e identificar os fonemas e grupos consonánticos da lingua galega.
B3.2. Coñecer as variedades dialectais, recoñecer e explicar os seus trazos característicos en manifestacións orais e escritas e valorar a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural.	LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte do noso patrimonio cultural.	CCL, CCEC	Explicar as principais variedades dialectais e valorar a diversidade lingüística como parte do noso patrimonio cultural.
B3.3. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras e aplicar os coñecementos adquiridos para a mellora, comprensión e enriquecemento do vocabulario activo.	LGB3.3.1. Explica os procedementos de formación das palabras. LGB3.3.2. Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica. LGB3.3.3. Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica	CCL, CAA	Explicar os procedementos de formación das palabras. Recoñecer e explicar os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica.
B3.4. Observar, reflexionar e explicar as distintas unidades e funcións sintácticas e aplicar os coñecementos sobre análise sintáctica na produción de textos.	LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega a terminoloxía axeitada.	CAA	Recoñecer as diferentes estruturas sintácticas, explicar as relacións que se establecen e empregar a terminoloxía axeitada
B3.5. Reflexionar e explicar as relacións e unidades semánticas	LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	CCL, CAA	Identificar e explicar as relacións e unidades semánticas.

B3.6. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL,CAA, CD	
B3.7. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a produción de textos.	LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunhadas linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	CCL,CAA	
B4.1. Recoñecer os estereotipos e prexuizos lingüísticos, determinar a súa repercusión nos usos e elaborar traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas	LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuizos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos. LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	CCL,CSC	Coñecer o que é un prexuízo. Detectar e analizar a presenza de novos e vellos prexuizos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno. Elaborar traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.
B4.2. Describir e	LGB4.2.1. Describe e interpreta	CCL,CCEC	Describir e interpretar o proceso

interpretar o proceso de construción da variante estándar da lingua galega, recoñecer as interferencias lingüísticas no galego con especial atención aos castelanismos e desenvolver un discurso propio libre destes elementos.	o proceso de construción da variante estándar da lingua galega. LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no galego, con especial atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.		de construción da variante estándar da lingua galega. Recoñecer as interferencias lingüísticas no galego, sobre todo castelanismos, e tratar de evitalos no discurso oral e escrito.
B4.3. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1916 ata 1978, describir o seu contexto e identificalo en textos.	LGB4.3.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978). LGB4.3.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüística. LGB4.3.3. Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico. LGB4.3.4. Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua. LGB4.3.5. Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.	CCL,CSC	Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego e o seu contexto histórico, así como as súas etapas.

B4.4. Distinguir as características lingüísticas fundamentais do galego moderno desde 1978 ata a actualidade e identificalo en textos, describir o seu contexto e a situación legal, recoñecelo como unha lingua en vías de normalización e elaborar traballos sobre a historia da lingua.	LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade). LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística. LGB4.4.3. Analiza a importanciada etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego. LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades. LGB4.4.5. Sinala as principais características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade	CCL, CSC	Recoñecer os principais elementos da evolución da lingua galega e da súa historia desde 1978 ata a actualidade, identificando os seus feitos máis relevantes.
B4.5. Elaborar unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	CSC	Identificar as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.
B4.6. Analizar e interpretar a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	CCL, CSC	
B5.1. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1916 a 1936: – Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. – Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. – Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	CCL	Ler autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega, sabendo relacionalos co seu contexto histórico. Comparar textos literarios, distinguindo os trazos característicos.

B5.2. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Ler expresiva e comprensivamente, facer audicións de poemas recitados ou cantados, sinalar a temática ou temáticas abordadas e describir os valores estilísticos dos textos
B5.3. Identificar, analizar e describir a literatura galega entre 1936 e 1975: – Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais.	CCL	Ler autonomamente obras ou textos representativos da literatura galega, sabendo relacionalos co seu contexto histórico. Comparar textos literarios, distinguindo os trazos característicos.
– Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. – Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70. LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.		

B5.4. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificar as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen.	LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Ler e comentar textos representativos da literatura, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e polos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.
B5.5. Identificar, analizar e describir a literatura galega de 1975 ata a actualidade: – Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	CCL	Identificar obras ou textos representativos da literatura galega, sabendo relacionalos co seu contexto histórico.
dos 80, os 90 e o novo século. – Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.		

B5.6. Ler e comentar textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade identificando as súas características temáticas e formais e poñelas en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertencen	LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	CCL	Ler e comentar obras ou textos representativos da literatura galega, sabendo relacionalos co seu contexto sociohistórico e sociolingüístico
B5.7. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	LGB5.7.1. Le, analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos	CCL	Ler, analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.

3.1.3. ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE ASOCIADAS A CADA BLOQUE DE CONTIDOS.

Bloque	Obx	Contidos	Actividades de aprendizaxe
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,g , h	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais e audiovisuais de natureza diversa.	Escoita e visualización de documentos audiovisuais de natureza diversa.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,h , i	B1.2. Comprensión interpretación e valoración de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo.	Escoita de textos expositivos e argumentativos sobre temas especializados do ámbito educativo
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,g , h	B1.3. Comprensión interpretación e valoración de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (xéneros informativos e de opinión, e da publicidade).	Escoita de textos orais procedentes dos medios de comunicación social (entrevistas, documentais, series e películas).

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,b,e	B1.4. Desenvolvemento das habilidades de escoita activa, cunha actitude de interese, de cooperación e de respecto.	Escoita de audicións diversas.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	d,e,g ,h,i, m	B1.5. Producción (planificación e execución de textos orais relacionados con algún contido do currículo ou tema de actualidade) adecuada á situación comunicativa, con coherencia, cohesión, corrección, coa axuda das TIC, así como de elementos non verbais e con control das emocións ao falar en público	Exposición oral planificada.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	e	B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	Intervención oral espontánea
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	e,g,h , i	B1.7. Exposición oral de textos expositivos e argumentativos do ámbito educativo e de divulgación científica e cultural.	Exposición oral planificada.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,b,e	B1.8. Participación activa e argumentada en debates nos que se expresen opinións acerca dun tema de actualidade.	Intervención oral en debates.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	a,b,c ,e,m	B1.9. Participación en interaccións orais sobre temas de interese persoal ou social ou asuntos da vida cotiá, en diferentes rexistros.	Intervención oral en interaccións con diferentes rexistros.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	b,d,e	B1.10. Aplicación dos coñecementos gramaticais á avaliación e mellora da expresión oral e recoñecemento en exposicións orais propias e alleas das dificultades expresivas.	Intervención oral e crítica construtiva doutras intervencións.
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar	e	B1.11. Participación nas producións orais cunha fonética e prosodia correcta, valoración desta pronuncia e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	Intervención oral en debate ou discusión planificada.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,d,f, h,	B2.1. Comprensión e produción de textos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial con axuda de estratexias e coñecementos lingüísticos, sociolingüísticos e pragmáticos.	Análise e comentario de textos escritos.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,f,h	B2.2. Planificación, produción e revisión de textos de distintos ámbitos adecuados, coherentes e ben cohesionados; axustados ás normas morfolóxicas e gramaticais e ben presentados.	Redacción de textos planificados.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,d,f,h	B2.3. Produción de traballos educativos individuais e en grupo sobre temas polémicos do currículo ou da actualidade social, científica e cultural.	Análise e produción dun texto planificado.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	d,f,h	B2.4. Análise e comentario de textos expositivos e argumentativos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial.	Análise de textos e resposta a cuestionarios e preguntas abertas sobre os mesmos.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,e,f,h	B2.5. Busca e selección de información procedente de fontes bibliográficas e dixitais e posterior organización e revisión das produccións cos recursos que ofrecen as TIC.	Elaboración de traballos escritos sobre temas curriculares.
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir	b,f,h	B2.6. Descrición das propiedades do texto e análise, nas produccións propias e alleas, dos procedementos lingüísticos básicos de adecuación, coherencia e cohesión.	Análise de textos escritos.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.1. Pronuncia correcta dos fonemas propios do galego e das transformacións fonéticas que se dan nas palabras ao longo da cadea falada.	Intervencións orais espontáneas ou planificadas.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	d,e	B3.2. Coñecemento e explicación das variedades dialectais de Galicia	Análise de textos dialectais e resposta a cuestións formuladas sobre o tema.

Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.3. Análise e explicación do léxico e dos seus procedementos de formación	Segmentación, análise e xustificación dos compoñentes de distintos elementos léxicos.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.4. Observación, reflexión e explicación das unidades e funcións sintácticas	Análise xustificativa de distintas estruturas sintácticas.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	e	B3.5. Reflexión e explicación das relacións e unidades semánticas.	Análise de distintas unidades semánticas.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e,h	B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	Elaboración de presentacións ou vídeos, consultando distintas fontes en linguas diversas.
Bloque 3. Funcionamento da lingua	b,e	B3.7. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	Reflexión e análise sobre aspectos gramaticais utilizando terminoloxía común a outras linguas do currículo.
Bloque 4. Lingua e sociedade	p	B4.1. Estereotipos e prexuízos lingüísticos: a súa repercusión nos usos. B4.2. Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.	Elaboración de traballos individuais e/ou en grupo nos que se describan e analicen cuestións sociolingüísticas.
Bloque 4. Lingua e sociedade	h,p	B4.3. Construción da variante estándar da lingua galega. B4.4. Interferencias lingüísticas: castelanismos.	Actividades de análise e caracterización da variedade estándar e identificación de desviacións do estándar e castelanismos.
Bloque 4. Lingua e sociedade	p	B4.5. Historia da lingua: galego moderno (desde 1916 ata 1978); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística e características lingüísticas	Lectura e análise de textos sobre o contexto histórico e a situación da lingua desde 1916 ata 1978.
Bloque 4. Lingua e sociedade	p	B4.6. Historia da lingua: galego moderno (desde 1978 ata a actualidade); contexto histórico e cultural; situación sociolingüística; situación legal e características lingüísticas.	Lectura e análise de textos sobre o contexto histórico e a situación da lingua desde 1978 ata a actualidade.

Bloque 4. Lingua e sociedade	p	B4.7. Elaboración dunha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	Análise e reflexión sobre un esquema ou mapa conceptual coas etapas e trazos máis destacados da historia da lingua galega.
Bloque 4. Lingua e sociedade	p	B4.8. A evolución da conciencia lingüística.	Análise e reflexión de textos sociolingüísticos e xurídicos sobre dereitos e obrigas no plano lingüístico.
Bloque 5. A literatura.	e,n	B5.1. Literatura galega de 1916 a 1936: – Poesía: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as.	Lectura e procesamento de información (libro de texto, explicación da profesora, presentacións multimedia...) sobre características, autores, obras e
		– Prosa: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. – Teatro: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	contexto histórico da produción literaria (poesía, narrativa e teatro) entre 1916 e 1936.
Bloque 5. A literatura.	e,d,n	B5.2. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1916 a 1936, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e máis o xénero ao que pertencen.	Análise de textos literarios (poesía, narrativa e teatro) e localización de trazos distintivos da literatura galega producida entre 1916 e 1936.
Bloque 5. A literatura.	e,n	B5.3. Literatura galega entre 1936 e 1975: – Poesía: produción bélica e autores/as do exilio. A Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais. – Prosa: produción bélica e autores/as do exilio. Os renovadores da prosa: Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas. A Nova Narrativa Galega. Autores/as dos primeiros 70. – Teatro: o teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	Lectura e procesamento de información (libro de texto, explicación da profesora, presentacións multimedia...) sobre características, autores, obras e contexto histórico da produción literaria (poesía, narrativa e teatro) entre 1936 e 1975.

Bloque 5. A literatura.	e,d,n	B5.4. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1936 a 1975, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüísticoe mais o xénero ao que pertencen. Análise de textos literarios (poesía, narrativa e teatro) e localización de trazos distintivos da literatura galega producida entre 1916 e 1936.	Análise de textos literarios (poesía, narrativa e teatro) e localización de trazos distintivos da literatura galega producida entre 1936 e 1975.
Bloque 5. A literatura.	e,n	B5.5. Literatura galega de 1975 ata a actualidade: – Poesía: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Prosa: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. – Teatro: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século.	Lectura e procesamento de información (libro de texto, explicación da profesora, presentacións multimedia...) sobre características, autores, obras e contexto histórico da produción literaria (poesía, narrativa e teatro) entre 1975 e a actualidade.
Bloque 5. A literatura.	e,d,n	B5.6. Lectura e comentario de textos significativos da literatura galega de 1975 á actualidade, identificación das súas características temáticas e formais e relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico e mais o xénero ao que pertence	Análise de textos literarios (poesía, narrativa e teatro) e localización de trazos distintivos da literatura galega producida entre 1975 e a actualidade..
Bloque 5. A literatura.	e,n	B5.7. Análise e comentario, a través de probas escritas ou traballos, cando menos dunha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos.	Lectura dunha obra de cada un dos tres períodos literarios estudados e exposición oral planificada sobre a época, contexto histórico, autor e obra.

3.1.4. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE.

Estándares de aprendizaxe	Instrumentos de avaliación
LGB1.1.1. Identifica a intención comunicativa, a idea principal e as secundarias, de calquera texto oral, formal ou informal, producido na variante estándar ou en calquera das variedades dialectais. LGB1.1.2. Recolle as ideas fundamentais e secundarias en resumos, esquemas ou mapas conceptuais. LGB1.1.3. Interpreta, reflexiona e emite xuízos críticos sobre discursos orais de distinta natureza.	Observación e rexistro. Caderno de aula.

LGB1.2.1. Identifica as ideas principais e contidos relevantes dunha presentación (charla ou conferencia sobre temas especializados do ámbito educativo). LGB1.2.2. Recoñece as distintas estratexias de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural. LGB1.2.3. Escoita de maneira activa, toma notas e formula preguntas coa intención de aclarar ou ampliar ideas que se desprenden da exposición oral.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.3.1. Interpreta e identifica a intención comunicativa, o tema e estrutura en anuncios sonoros e/ou audiovisuais. LGB1.3.2. Identifica as características propias dos principais xéneros informativos e de opinión dos medios de comunicación social. LGB1.3.3. Analiza os recursos verbais e non verbais que se empregan na publicidade para convencer os destinatarios ou destinatarias. LGB1.3.4. Analiza de forma crítica a forma e contido das mensaxes publicitarias e evita usos lingüísticos discriminatorios	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.4.1. Identifica os recursos que proporcionan adecuación, coherencia e cohesión ao discurso. LGB1.4.2. Coñece e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral e respecta as opinións alleas. LGB1.4.3. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal adecuada (mirada e posición do corpo), así como o autocontrol das emocións ao falar en público.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.5.1. Planifica os seus textos orais e produce discursos adecuados, coherentes e ben cohesionados. LGB1.5.2. Consulta fontes de información diversas e revisa os	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
borradores e esquemas. LGB1.5.3. Presenta os contidos de forma clara e ordenada e con corrección gramatical, cínguese ao tema e non divaga. LGB1.5.4. Emprega axeitadamente os elementos prosódicos (entoación e pronuncia axeitada, pausas, ton, timbre e volume), a linguaxe corporal (mirada e posición do corpo) así como o autocontrol das emocións ao falar en público. LGB1.5.5. Exprésase con facilidade e recorre a paráfrases ou circunloquios cando non encontra a expresión precisa. LGB1.5.6. Utiliza o rexistro adecuado á situación comunicativa. LGB1.5.7. Tenta buscar a complicitade do público e demostra seguridade ao responder as preguntas do auditorio. LGB1.5.8. Emprega as TIC para documentarse bibliograficamente, revisar gramaticalmente o texto e elaborar unha presentación adecuada á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	Proba oral

LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, concoherencia, cohesión e corrección. LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronunciadas sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego: infinitivo conxugado e fraseoloxía adecuada. LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.7.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical e fonética. LGB1.7.2. Emprega léxico preciso e especializado e evita o uso de coloquialismos e palabras comodín.	Rúbrica de avaliación. Proba oral Observación e rexistro.
LGB1.8.1. Desenvolve argumentos de forma comprensible e convincente e comenta as contribucións das persoas interlocutoras. LGB1.8.2. Aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral, respecta as quendas e as opinións alleas e emprega unha linguaxe non discriminatoria.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Proba oral
LGB1.9.1. Desenvólvese con eficacia en situacións que xorden na vida diaria así como noutras de estudo ou traballo e participa en conversas informais.	Observación e rexistro.
LGB1.10.1. Recoñece en exposicións propias e alleas as dificultades expresivas (incoherencias, repeticións, ambigüidades, mal uso dos rexistros pobreza léxica, fonética e entoación inadecuada), e identifica interferencias lingüísticas e desviacións da norma. LGB1.10.2. Deseña estratexias para mellorar e progresar de xeito autónomo.	Rúbrica de avaliación. Observación e rexistro.
LGB1.11.1. Recoñece a emisión dunha pronuncia galega correcta, identifica os erros na produción oral allea e produce discursos orais que respectan as regras prosódicas e fonéticas da lingua galega. LGB1.11.2. Recoñece e rexeita argumentadamente os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia propia da lingua galega. LGB1.11.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto.	Observación e rexistro. Caderno de aula.
LGB2.1.1. Sintetiza as ideas fundamentais do texto en resumos, esquemas e mapas conceptuais. LGB2.1.2. Interpreta o sentido global e identifica a intención comunicativa do emisor en textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB2.1.3. Diferencia as ideas principais e as secundarias e sintetiza o contido de textos expositivos e argumentativos de distintos ámbitos. LGB2.1.4. Utiliza recursos bibliográficos, audiovisuais e dixitais para facilitar a comprensión dun texto e complementar as súas producións.	
LGB2.2.1. Planifica os seus traballos seguindo unha orde predefinida e revisa o proceso de escritura para mellorar a produción final. LGB2.2.2. Produce textos propios de distintos ámbitos usando o rexistro adecuado, organizando os enunciados en secuencias lineais e ben cohesionadas.	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.

LGB2.3.1. Desenvolve un tema do currículo con rigor, claridade e corrección gramatical). LGB2.3.2. Adecúa a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, destinatario, ámbito discursivo e xénero textual) e emprega os recursos expresivos propios do rexistro formal. LGB2.3.3. Emprega léxico preciso e evita o uso de coloquialismos ou palabras comodín. LGB2.3.4. Organiza os contidos dos seus traballos en función dos obxectivos fixados previamente, contrasta posturas enfrontadas e defende a súa opinión con argumentos.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación. Proba escrita
LGB2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais de textos expositivos e argumentativos. LGB2.4.2. Recoñece e explica a función no texto dos distintos procedementos de cita: estilo directo, estilo indirecto, estilo indirecto libre e cita encuberta	Observación e rexistro Caderno de aula ou tarefas da aula virtual. Proba escrita.
LGB2.5.1. Consulta información en fontes bibliográficas e dixitais e compila os datos máis relevantes en fichas-resumo. LGB2.5.2. Respecta as normas de presentación dos traballos escritos, a organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía. LGB2.5.3. Utiliza procesadores de texto e correctores ortográficos para mellorar a presentación e evitar erros ortográficos e tipográficos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Rúbrica de avaliación
LGB2.6.1. Recoñece, describe e utiliza recursos de cohesión gramaticais e léxico-semánticos. LGB2.6.2. Describe os tipos de rexistro e analiza as súas manifestacións lingüísticas.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.1.1. Define e identifica os fonemas vocálicos e consonánticos da lingua galega. LGB3.1.2. Valora as normas fonéticas como medio para facilitar a comunicación eficaz.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.2.1. Explica as principais variedades dialectais e valora a diversidade lingüística como parte do noso patrimonio cultural.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.3.1. Explica os procedementos de formación das palabras. LGB3.3.2. Recoñece e explica os tipos de morfemas así como a análise morfolóxica. LGB3.3.3. Recoñece, analiza e explica a estrutura morfolóxica	Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.4.1. Recoñece as diferentes estruturas sintácticas, explica as relacións que se establecen e emprega terminoloxía axeitada.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.5.1. Identifica e explica as relacións e unidades semánticas.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB3.6.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación.

LGB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras	Observación e rexistro.
LGB4.1.1. Recoñece os estereotipos e prexuízos lingüísticos e determina a súa repercusión nos usos. LGB4.1.2. Elabora traballos de xeito individual e/ou en grupo nos que se describen e analizan cuestións sociolingüísticas.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB4.2.1. Describe e interpreta o proceso de construción da variante estándar da lingua galega. LGB4.2.2. Recoñece as interferencias lingüísticas no galego, con especial atención aos castelanismos e desenvolve un discurso propio libre destes elementos.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB4.3.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1916 ata 1978). LGB4.3.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno (desde 1916 ata 1978), así como a súa situación sociolingüística. LGB4.3.3. Diferencia e describe as etapas que podemos establecer entre 1916 e 1978 desde o punto de vista sociolingüístico. LGB4.3.4. Analiza a importancia da etapa 1916-1978 no desenvolvemento posterior da lingua. LGB4.3.5. Identifica o galego moderno (desde 1916 ata 1978) en documentos non literarios e literarios.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB4.4.1. Distingue as características lingüísticas fundamentais do galego moderno (desde 1978 ata a actualidade). LGB4.4.2. Describe o contexto histórico e cultural do galego moderno desde 1978 ata a actualidade, así como a súa situación sociolingüística. LGB4.4.3. Analiza a importancia da etapa desde 1978 ata a actualidade no desenvolvemento do galego. LGB4.4.4. Recoñece o galego como unha lingua en vías de normalización e sinala as súas fortalezas e debilidades. LGB4.4.5. Sinala as principais características lingüísticas en documentos non literarios e literarios desde 1978 ata a actualidade.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB4.5.1. Elabora unha descrición esquemática na que se detallen as diferentes etapas da historia da lingua galega e as súas principais características.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB4.6.1. Analiza e interpreta a evolución da conciencia lingüística na historia da lingua galega.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita.
LGB5.1.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1916 a 1936: autores/as de Vangarda e outros/as autores/as. LGB5.1.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, o Grupo Nós (narrativa e ensaio) e outros/as autores/as. LGB5.1.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1916 a 1936: autores/as das Irmandades, Vangardas e Grupo Nós.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación
LGB5.2.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1916 a 1936, caracterízalos formal, estrutural e tematicamente e	Observación e rexistro. Caderno de aula ou

ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.2.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1916 a 1936, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación.
LGB5.3.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega entre 1936 e 1975: produción bélica e autores/as do exilio, a Xeración de 1936, a Promoción de Enlace e a Xeración das Festas Minervais. LGB5.3.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega entre 1936 e 1975: produción bélica e os autores do exilio, os renovadores da prosa (Ánxel Fole, Eduardo Blanco-Amor, Álvaro Cunqueiro e Xosé Neira Vilas) así como A Nova Narrativa Galega e autores/as dos primeiros 70. LGB5.3.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego entre 1936 e 1975: teatro do exilio, a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación
LGB5.4.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.4.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.4.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1936 a 1975, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación
LGB5.5.1. Identifica, analiza e describe a poesía galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. LGB5.5.2. Identifica, analiza e describe a prosa galega de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século. LGB5.5.3. Identifica, analiza e describe o teatro galego de 1975 ata a actualidade: temas, xéneros e subxéneros, e estéticas dos/das principais autores/as dos 80, os 90 e o novo século	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación
LGB5.6.1. Le e comenta textos representativos da poesía galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.6.2. Le e comenta textos representativos da prosa galega de 1975 á actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico. LGB5.6.3. Le e comenta textos representativos do teatro galego de 1975 ata a actualidade, caracterízaos formal, estrutural e tematicamente e ponos en relación co contexto sociohistórico e sociolingüístico.	Observación e rexistro. Caderno de aula ou tarefas da aula virtual Proba escrita. Rúbrica de avaliación
LGB5.7.1. Le, analiza e comenta, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios referidos	Observación e rexistro. Rúbrica de avaliación Proba escrita.

3.1.5.- TEMPORALIZACIÓN.

O libro de texto que imos empregar é o de Lingua e Literatura 2º BACH (Bahía Edicións). Está secuenciado en 16 unidades didácticas cuxa distribución será inicialmente de cinco unidades nas dúas primeiras avaliacións e seis na terceira.

Unha distribución temporal plausible sería a dun período de dúas semanas ou 6 sesións por unidade didáctica e, a maiores, varias sesións para realizar secuencias de aprendizaxe, revisar e ampliar conceptos e preparar probas de avaliacións.

De todos xeitos, resulta bastante difícil ser precisos na temporalización, pois cada aula pode presentar ritmos e dinámicas diferentes, por iso o tempo de traballo con cada unidade didáctica poderá flexibilizarse en función da rápida ou lenta asimilación, da implicación e capacidade do alumnado, etc.

A temporalización inicial será a seguinte:

Primeira avaliación

BLOQUE 2: FUNCIONAMENTO DA LINGUA

A gramática do texto: propiedades textuais.

Fonética e fonoloxía: trazos distintivos dos fonemas. O sistema vocálico e consonántico

O substantivo e o adxectivo: formación de xénero, formación do plural e acentuación.

BLOQUE 3: A SOCIOLINGÜÍSTICA e A HISTORIA da LINGUA

Estereotipos e prexuizos lingüísticos: a súa repercusión nos usos.

Historia da normativización: a construción da variedade estándar.

Interferencias e desviacións da norma.

Unidade e diversidade das linguas: variedades diatópicas, diafásicas e diastráticas.

BLOQUE 4: LITERATURA

A poesía das Irmandades da Fala.

Características, autores e obras representativas.

A poesía de vangarda. Características, autores e obras representativas.

A prosa do primeiro terzo do XX: as Irmandades e o Grupo Nós (narrativa, ensaio e xornalismo).

O teatro do primeiro terzo do XX: Irmandades, vangardas e Grupo Nós.

Segunda avaliación

BLOQUE 2: FUNCIONAMENTO DA LINGUA

O pronome persoal: posición e reflexividade.

O verbo: vogais semiabertas e semipechadas. O futuro de subxuntivo e oinfinitivo persoal.

BLOQUE 3: A SOCIOLINGÜÍSTICA e A HISTORIA DA LINGUA

O galego, lingua en vías de normalización.

O galego no primeiro terzo do século XX: características lingüísticas fundamentais.

Contexto histórico e situación sociolingüística.

BLOQUE 4: LITERATURA

A poesía entre 1936 e 1975: a Xeración do 36, a Promoción de Enlace, aXeración das Festas Minervais.

A prosa entre 1936 e 1975: os renovadores da prosa (Fole, Blanco Amor, Cunqueiro e Neira Vilas).

A Nova Narrativa Galega. Características, autores e obras representativas

O teatro galego entre 1936 e 1975: a Xeración dos 50 e o Grupo de Ribadavia.

Terceira avaliación

BLOQUE 2: FUNCIONAMENTO DA LINGUA

Semántica: o lexema, o campo semántico e as relacións entre significante e significado.

As conxuncións comparativas, a palabra “se” e a palabra “que”.

BLOQUE 3: A SOCIOLINGÜÍSTICA e A HISTORIA da LINGUA

O galego de 1936 a 1978: características lingüísticas fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística.

O galego a finais do século XX e comezos do XXI: características lingüísticas

fundamentais. Contexto histórico e situación sociolingüística

BLOQUE 4: LITERATURA

A literatura do exilio entre 1936 e 1975: poesía, prosa e teatro.

A poesía de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 edos 90. Poetas e tendencias actuais máis relevantes.

A prosa de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 edos 90. Prosistas e tendencias actuais máis relevantes.

O teatro de fins do XX e comezos do XXI. Temas e autores dos 80 e dos 90. Dramaturgos, tendencias e compañías actuais máis relevantes.

3.1.6.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Aula virtual de Lingua: [Aula virtual](#) de 2º bacharelato

Libro de texto: [Lingua e Literatura 2 Bacharelato](#). Baía Edicións.

O libro de texto será completado con material moi diverso e en distintos soportes:

- Fichas de traballo
- Presentacións dixitais preparadas polo profesorado ou polo

propioalumnado.

- Vídeos e outros materiais audiovisuais aloxados na Rede.
- Páxinas Web e blogs sobre aspectos literarios, históricos ou sobre temas de actualidade.
- Selección de artigos de prensa impresa ou dixital ou de documentos referidos á actualidade.
- Obras literarias axeitadas á idade e madurez intelectual do alumnado.
- Selección de textos literarios (poéticos, narrativos e teatrais) para a súa lectura e análise.

3.1.7.- METODOLOXÍA

As competencias que debe adquirir o alumnado obsérvanse como capacidades de resolución de situacións problema da vida real. Estas situacións problema deben ser o punto de partida das distintas secuencias didácticas, deseñadas cun **enfoque comunicativo** que aproxime os contextos de aprendizaxe do alumnado á vida do seu entorno vital.

Esta aprendizaxe require unha proposta didáctica de **actividades integradas**. Por exemplo, para unha exposición oral planificada en grupo precisan integrar a expresión e comprensión orais, a investigación, as ferramentas TIC, a expresión escrita, a técnica do traballo colaborativo e cooperativo,...

Procurarase abordar de forma integrada as cinco destrezas lingüísticas: falar, escoitar, ler, escribir e interactuar, así como os cinco bloques de contidos que vertebran o currículo desta materia: comunicación oral, comunicación escrita, reflexión sobre a lingua, sociolingüística e educación literaria.

Trátase, pois, dunha metodoloxía inclusiva, participativa e colaborativa, na que o alumnado comparta fortalezas e supla debilidades coa axuda dos máis compañeiros e compañeiras, dirixidos pola profesora. O tratamento da información, mediante unha correcta **alfabetización informacional** que facilite

a busca, selección, análise e interpretación da información, é un dos puntais metodolóxicos nesta materia, pois activa estratexias de comprensión e expresión e facilita a aprendizaxe competencial.

3.1.8. DESEÑO DO PROCESO DE AVALIACIÓN

O proceso de avaliación estará estruturado do seguinte xeito:

3.1.8.1. AVALIACIÓN INICIAL:

Esta permite identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa na materia. Para isto utilizaremos diversos instrumentos:

- a) Informes de avaliación individualizados do curso anterior.
- b) Detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 2021/2022 así como a súa correspondencia coa falta do desenvolvemento das competencias clave.
- c) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións de actuación no departamento didáctico por parte do profesorado que o conforma.
- d) **Probas diagnósticas**

A comezo de curso realizaranse diversas probas para comprobar o punto de partida de cada alumno en relación aos estándares de aprendizaxe sobre os que se asenta o currículo. Terán carácter competencial e integrarán os cinco bloques de contidos que vertebran o currículo desta materia: comunicación oral, comunicación escrita, reflexión sobre a lingua, sociolingüística e educación literaria e sempre cun enfoque comunicativo. Nelas pedirase a resolución de diferentes tarefas, que se afrontarán coa metodoloxía e recursos que o profesorado estime oportunos: soporte dixital ou papel, lectura en voz alta, exposición oral individual ao en grupo...de xeito que estas se resolvan en sesións diferentes e con metodoloxías diversas. Esta avaliación inicial servirá para detectar fortalezas e debilidades

do alumnado en relación a cada bloque de contidos e, así mesmo, tomar decisións sobre a pertinencia de aplicar determinados procedementos de reforzo en competencia lingüística.

3.1.8.2. 1ª, 2ª e 3ª AVALIACIÓN

A nota global de cada avaliación será a suma das cualificacións obtidas polo alumnado a través dos diversos de instrumentos de avaliación utilizados polo profesorado. Aquel alumnado que teña unha cualificación igual ou superior a cinco puntos aprobará a avaliación. Redondearase ao enteiro superior naqueles decimais iguais ou superiores a 5 (exemplo: 5,5 redondearase a 6).

O alumnado poderá realizar traballos ou lecturas voluntarias propostos polo profesorado para subir nota, sempre e cando se presentase a todas as probas avaliábeis realizadas durante o trimestre e non deixase ningunha delas en branco. Por cada lectura voluntaria outorgarase ata 0'50 puntos, permitíndose realizar varias lecturas ata un máximo de 1 punto que se sumará á nota final de cada avaliación. No caso de que o profesorado propoña a elaboración de traballos voluntarios, estes poderán subir ata 0'50 ou 1 punto, dependendo das características dos mesmos e do criterio do profesorado.

3.1.8.3. A AVALIACIÓN FINAL

A nota da avaliación final será a media ponderada das notas das tres avaliacións (1ª avaliación (30%), 2ª avaliación (30%) e 3ª avaliación 40%). Para este cómputo tomaranse como referencia as cualificacións reais do alumnado e non o redondeo que figura no boletín de notas. Aquel alumnado que acade unha nota igual ou superior a 5 puntos terá a materia aprobada. Aqueles que non cheguen aos cinco puntos presentaranse a unha proba escrita final de recuperación de toda a materia, que se realizará antes da data establecida para a sesión da 3ª avaliación. De non aprobaren, terán que presentarse á proba extraordinaria de xuño.

Para a cualificación final de xuño, redondearase ao enteiro superior naqueles decimais iguais ou superiores a 5 (exemplo: 5,5 redondearase a 6).

Con independencia do anterior, o profesorado poderá habilitar ao longo do curso unha serie de medidas e actividades encamiñadas a recuperar, de maneira progresiva, contidos, estándares ou competencias non superadas nalgunha das avaliacións.

3.1.8.4. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

O profesorado deste departamento utilizará en cada avaliación os seguintes **instrumentos e técnicas de avaliación** :

a) Observación na aula (técnica) e realización de tarefas: centrarase na observación continuada do traballo e participación do alumno/a nas actividades de aula ou daquelas encomendadas para realizar fóra dela, relacionadas cos cinco bloques nos que se estrutura a materia. Esta observación materializarase nunha folla-rexistro (en papel ou dixital) do profesorado.

b) Probas orais: servirán de marcadores das competencias clave CCL, CMCCT, CD, CAA, CSIEE e CCEC. Incidirase na necesidade de que o alumnado teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais.

En cada trimestre o alumnado realizará unha exposición oral sobre un tema proposto polo profesor/a. Esta terá duración aproximada de 3 minutos en 1º e 2º de ESO e de 5 minutos nos restantes niveis. Valorarase positivamente a utilización de recursos TIC de apoio tales como POWER POINT, PREZI, SLIDESHARE... Polo tanto, poderán inserirse fotografías, mapas conceptuais, vídeos, audios, debuxos ou calquera recurso que contribúa a mellorar a exposición. O profesorado proporcionará un guión previo para a súa elaboración e as

rúbricas, indicadores de logro ou escala de valoración para a súa cualificación (ver indicadores para a avaliación de producións orais). **No 2º de bacharelato queda a criterio do profesorado que imparta clase neste nivel a pertinencia ou non da súa realización.**

c) Probas e/ou traballos escritos sobre os contidos impartidos e estándares traballados. Este tipo de probas centraranse nos bloques de *Funcionamento da lingua*, *Ler e escribir*, *Lingua e Sociedade* e *Educación Literaria* e servirán de marcadores das competencias clave CCL, CAA, CCEC. En todas as probas escritas terase en conta o uso correcto da lingua e o coñecemento da norma. As probas e traballos escritos presentan diversas modalidades:

- Probas ou traballos escritos que abarcarán unha parte limitada da materia ou dun bloque específico.

- Probas ou traballos escritos que abarcarán varias unidades didácticas e/ou contidos e estándares de varios bloques específicos.

- Producións escritas de diversa tipoloxía e intencionalidade: descricións, narracións, textos expositivos, argumentativos, comentarios literarios, comentarios críticos... Neste tipo de probas o profesorado utilizará un sistema de avaliación por rúbricas ou escalas de valores que respondan á tipoloxía textual de cada produción e que deben conter cando menos uns mínimos avaliábles (ver indicadores para a avaliación de producións escritas).

- Probas específicas de lectura, nas que se avaliará a comprensión dunha obra literaria.

d) Traballos, actividades ou proxectos de carácter audiovisual propostos polo profesorado nos que se valorará positivamente a utilización de recursos TIC (vídeo, podcast, redes sociais, actividades interactivas, programación...) e a participación en actividades de dinamización da lingua galega.

3.1.8.5. CRITERIOS SOBRE A AVALIACIÓN E A CUALIFICACIÓN (ESPECIFICACIÓNS)

a) As **probas orais** relativas ó bloque de *Comunicación oral: escoitar e falar*, **no caso de que o profesorado decida realizalas**, terán un peso do **10%** da nota da avaliación.

b) Establecerase a **lectura obrigatoria dunha obra literaria** (ou selección de textos) por trimestre; cuxo peso na nota de avaliación é do **10%**. Para a súa cualificación o profesorado poderá utilizar calquera dos instrumentos b), c) ou d) do apartado anterior.

c) A observación continuada do traballo e participación do alumno/a nas **actividades de aula ou daquelas encomendadas para realizar fóra dela** (folla de rexistro) terá un peso do **5%** da nota da avaliación.

d) **A porcentaxe restante** da nota conformarano o resto de probas ou traballos que o profesorado estime oportuno utilizar para avaliar o alumnado.

e) O uso de calquera medio fraudulento na realización das distintas probas e tarefas implicará a cualificación nas mesmas con cero puntos

f) Por tratarse do ensino dunha lingua, cómpre indicar que algúns contidos ou estándares avaliaranse reiteradamente ao longo dos tres trimestres. É o caso dos pertencentes ao bloque de contido do Funcionamento da lingua, que serán avaliábles non só naqueles trimestres nos que están temporalizados ou son impartidos senón tamén nos seguintes; ao entender que o coñecemento da lingua é un proceso progresivo e sumativo. Outros só serán avaliados segundo consta na temporalización. Por outra banda, un mesmo contido ou estándar pode estar presente en varios bloques á vez e ser avaliado a través de varios instrumentos e técnicas.

g) **A corrección lingüística.** En todas as probas escritas valorarase moi positivamente o uso correcto da lingua e o coñecemento da norma. No caso de atopárense incorreccións evidentes (ortográficas, gramaticais, léxicas, de puntuación ou de presentación) poderanse aplicar as seguintes medidas correctoras:

Poderase descontar ata un máximo de 2 puntos por incorreccións. Estes recibirán a consideración de:

- **Moi graves:** desconto 0'20 puntos cada un. Solucións alleas ao estándar no nivel morfolóxico e sintáctico, por exemplo o uso de tempos compostos ou a incorrecta colocación dos clíticos. Tamén se considerarán faltas moi graves outro tipo de erros sintácticos, como por exemplo os anacolutos.

- **Graves:** Desconto 0'10 puntos cada un. Solucións alleas ao estándar no nivel léxico, por exemplo o emprego de formas como *silla, *hasta ou *random... Tamén se considerará falta grave a incorrecta acentuación diacrítica

. - **Leves:** Desconto 0'05 puntos cada un. Solucións ortográficas contrarias ao estándar vixente (b/ v, h, *ourense), acentuación non diacrítica, contraccións, etc. Cada dous erros deste tipo descuentan, polo tanto, unha décima (0,1). Unha palabra escrita incorrectamente de forma reiterada só se contabilizará unha vez. Isto non é aplicable á incorrecta colocación dos pronomes, ao emprego de tempos compostos nin á acentuación diacrítica.

De todos xeitos, estes criterios serán máis flexibles con aquel alumnado que presente DEA (Dificultades Específicas de Aprendizaxe).

h) Material escolar: O alumnado ten a obriga de asisitir á clase co material necesario (libro de texto, caderno, material proporcionado polo profesorado...). Recórdase ademais que este aspecto está tipificado nas Normas de Organización e Funcionamento do centro como unha falta de orde leve-

i) Actitude do alumnado: presuponse que o alumnado debe ter unha actitude de respecto ao profesorado e ao dereito ao estudo dos demais compañeiros e compañeiras. De non ser así, recibirá amoestacións por parte do profesorado. Asemade, as condutas disruptivas están tipificadas como faltas contrarias á convivencia recollidas nas Normas de Organización e Funcionamento do noso centro educativo.

INDICADORES DE LOGRO PARA A AVALIACIÓN DAS PROBAS ORAIS	Correctamente	Con algún erro	.Con moitos erros	.Insuficientemente
Instrumento b)	1	0'50	0'25	0
Saúda ao comezar, preséntase, nomea o tema a tratar e realiza unha pequena introdución				
Vocaliza, usa o volume e ton de forma correcta e coida a linguaxe non verbal				
Emprega unha fonética propia do galego (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo) e/ou da área dialectal na que vive				
Realiza unha introdución esquemática e a orde da exposición é lóxica				
A información é correcta, céntrase no tema, é coherente e está ben organizada				
Utiliza unha linguaxe rica e variada, evitando as repeticións e sen castelanismos.				
Utiliza elementos de cohesión variados (fórmulas introdutorias, conectores, sinonimias...)				
Recorre a diversas fontes, seleccionou e filtrou adecuadamente a información				
Utiliza apoio audiovisual, TICS				
Interactúa co auditorio: diríxese aos oíntes, formula preguntas, reponde ás cuestións...				

	INDICADORES DE LOGRO PARA A AVALIACIÓN DE PRODUCCIÓN ESCRITAS ESPECÍFICAS Instrumento c)	Sen erros	Algún erro	Bastantes erros	Numerosos erros
		1 punto	0'50	0'25	0
PRESENTACIÓN	marxes, caligrafía, limpeza				
ORGANIZACIÓN E ESTRUTURA	Organización do texto en parágrafos				
	O texto responde á estrutura da tipoloxía textual que se require				
CLARIDADE E COHERENCIA	As ideas están expostas de xeito claro e ordenado				
	Existe progresión temática				
	Non existen incoherencias ou ideas contraditorias				
COHESIÓN	Utilízanse procedementos deícticos				
	Utiliza variedade de conectores				
VOCABULARIO	Utiliza un vocabulario rico, variado e acorde co tema				
	O vocabulario adáptase á norma, evitando castelanismos, estranxeirismos ou abreviaturas innecesarias.				
DESVIACIÓN DA NORMA	Puntuación, ortografía e gramaticalidade. Este apartado restará nota (ata un máximo de 2 puntos) de acordo cos criterios de avaliación e cualificación establecidos no apartado g) do punto 3.1.8.5 da programación. - Moi graves: -0'20. - Graves: -0'10 . - Leves: -0'05				

PAUTAS PARA A ELABORACIÓN DE TRABALLOS

e.1. Traballos realizados a man ou con procesador de textos. Estes deben organizarse do seguinte xeito:

- *Portada*: deberá constar o título, nome e curso do alumnado, materia e avaliación á que pertence o exercicio.
 - *Índice*: constarán os diversos apartados do traballo e páxinas nas que atopalos.
 - *Corpo*: co contido ou follas de desenvolvemento (coa correspondente introdución e conclusión se fose o caso).
 - *Bibliografía utilizada*: aparecerá a fonte ou fontes ás que se acudiu en busca de información, citándoa da seguinte maneira: APELIDO, Nome, *Título*, Editorial. Se a consulta se realiza a través de Internet, deberá poñerse a referencia que permita acudir á páxina visitada.
- a) Os traballos realizados a man entregaranse escritos unicamente a bolígrafo azul e/ou negro, nunca a lapis ou calquera outra cor. Deberá deixarse marxes e procurar unha distancia adecuada entre liñas, así como a horizontalidade destas no folio. Insistirase na necesidade de realizar borradores e de coidar a letra e a limpeza na presentación definitiva.
- b) En traballos realizados con procesador de textos utilizaranse os tipos de letra e deseños de páxina habituais de word. O tamaño de fonte será de 12, podendo aumentala no resaltado de apartados que se complementarán coa utilización de letra grosa, subliñados ou cursiva.

e.2. Traballos de carácter audiovisual (curtametraxes, videocomentarios, videopoemas, tutoriais). A súa organización e realización dependerá das pautas que marque o profesorado no momento oportuno.

3.2. LITERATURA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE DE SEGUNDO DE BACHARELATO.

Introdución.

A literatura constitúe un feito cultural e social que debe impregnar todos os ámbitos da vida dos alumnos e das alumnas, que, entre outras virtualidades, facilita a súa inserción na tradición cultural.

Como complemento á de Lingua galega e literatura, esta materia pretende que o alumnado galego poida ampliar o seu coñecemento da cultura da comunidade da que forman parte, aumentar o seu coñecemento do mundo, analizar de forma crítica a realidade e, así, mellorar as súas posibilidades comunicativas e estéticas.

Nesta materia de literatura galega preséntanse contidos referentes á literatura do século XX e da actualidade por estaren próximos á sensibilidade da xuventude, proximidade que facilitará a relación coa obra literaria a **nivel contextual, textual e estético.**

Todo o alumnado cursa Lingua galega e literatura, co cal adquire unha visión xeral da creación literaria. Por tanto, para o desenvolvemento desta materia débese partir da materia común, de forma que non se produza unha redundanciade contidos e se favoreza o afondamento na formación literaria do alumnado.

Esta materia permitirlle ao alumnado, ademais da ampliación de coñecementos literarios, a mellora na utilización de procedementos, técnicas, habilidades e estratexias que axudarán na **análise, na investigación, no desenvolvemento do xuízo crítico e na reutilización da información,** aplicables non só no campoliterario senón tamén noutros campos do saber e en situacións da súa vida cotiá.

A **lectura** será actividade fundamental nesta materia, entendida como acción complexa que **implica comprender, explicar, analizar, interpretar e valorar a obra literaria,** de forma que se perciba como algo vivo, creativo e lúdico, que conforme lectores/as sensibles, curiosos/as, reflexivos/as e respectuosos/as caraa todas as manifestacións literarias, artísticas e de pensamento ou opinión.

É fundamental propiciar o traballo da aula que estimule as inquiredanzas literarias do alumnado e no que se fomente o espírito crítico, a escoita e o respecto polas distintas ideas e opinións sobre unha obra, a autoría ou un tema. O desenvolvemento destas actitudes conseguirá non só que os alumnos e as alumnas afonden nos seus coñecementos literarios, senón tamén que completen a súa personalidade como persoas responsables, críticas e tolerantes, que sexan quen de **expor as súas opinións de xeito argumentado** e de captar e aceptar as opinións das outras persoas.

Os contidos desta materia preséntanse agrupados en seis bloques: o primeiro "Aspectos comúns", que estarán presentes no tratamento dos contidos dos restantes bloques; o segundo "Narrativa"; o terceiro "Poesía"; o cuarto "Teatro"; o quinto "Ensaio", e o sexto "A literatura e outras artes".

Mais tendo en conta que a carga horaria desta materia, agora materia de libre configuración na LOMCE, se reduciu a dúas sesións semanais, o cumprimento da programación (contidos e estándares de aprendizaxe) vaise ver seriamente afectado, polo que cómpre facer unha **selección de autores e textos**, procurando que sexan o máis representativos posibles dos períodos e correntes da literatura do s. XX e XXI.

3.2.1.- OBXECTIVOS

Para alén dos obxectivos xerais de 2º de Bacharelato que xa constan nesta programación, son obxectivos específicos desta materia:

1. Coñecer a creación literaria do s. XX e da actualidade e utilizar de forma crítica as fontes bibliográficas e documentais adecuadas para o seu estudo, apreciando a obra literaria como fonte de enriquecemento persoal.
2. Ler obras literarias, identificar nelas os aspectos formais e temáticos que as individualizan e valoralas como expresión da sensibilidade do ser humano e da identidade cultural de Galicia.

3. Comprender a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural no que foi creada e recoñecer nela as influencias literarias e non literarias.
4. Valorar a riqueza temática da creación literaria do s. XX e a actual a través da análise do seu tratamento por diversos autores e mostrar interese pola actividade cultural desenvolvida por eles.
5. Establecer relacións entre textos da Literatura Galega do s. XX e a actual e textos doutras literaturas, explicando as conexións formais e temáticas existentes entre eles.
6. Elaborar sinxelos traballos de investigación sobre algunha obra ou aspecto salientable da mesma, utilizando as fontes de documentación necesarias, e emitir unha opinión persoal argumentada.

3.2.2.- CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE MÍNIMOS ESIXIDOS

Literatura Galega do Século XX e da Actualidade. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Aspectos comúns				
b d e p	B1.1. Lectura e interpretación de textos significativos do século XX e da actualidade, descrición neles dos aspectos formais e temáticos que os individualizan e valoración destes como expresión da sensibilidade autoral e da identidade cultural de Galicia.	B1.1. Ler e interpretar textos significativos do século XX e da actualidade, identificando os aspectos formais e temáticos que os individualizan e valoralos como expresión da sensibilidade autoral e da identidade cultural de Galicia.	LGSXX1.1.1. Le e interpreta textos significativos do século XX e da actualidade, identifica neles os aspectos formais e temáticos que os individualizan e valóraos como expresión da sensibilidade autoral e da identidade cultural de Galicia.	CCL CCEC
n e p	B1.2. Análise dos elementos intratextuais e extratextuais que	B1.2. Analizar os elementos intratextuais e extratextuais que impregnan as obras	LGSXX1.2.1. Analiza e describe os elementos intratextuais e extratextuais que impregnan as obras	CCL CCEC

Literatura Galega do Século XX e da Actualidade. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave

	impregnan as obras literarias, así como a estrutura e a técnica que os sustentan.	literarias, así como a estrutura e técnica que os sustentan.	literarias, así como a estrutura e técnica que os sustentan.	
e h p	B1.3. Estudo da relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e recoñecemento das influencias literarias e non literarias presentes nela.	B1.3. Estudar a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e recoñecer as influencias literarias e non literarias presentes nela.	LGSXX1.3.1. Estuda e describe a relación entre a obra literaria e o contexto sociocultural en que foi creada, e recoñece as influencias literarias e non literarias presentes nela.	CCL CCEC
e h p	B1.4. Valoración da pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.	B1.4. Valorar a pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.	LGSXX1.4.1. Valora e describe a pluralidade de estéticas e temáticas literarias do século XX e da actualidade a través da análise do seu tratamento por diferentes autoras e autores.	CCL CCEC
e h p	B1.5. Análise da relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e descrición das conexións formais e temáticas existentes entre eles.	B1.5. Analizar a relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e explicar as conexións formais e temáticas existentes entre eles.	LGSXX1.5.1. Analiza e describe a relación entre textos da literatura galega do século XX e da actualidade con textos doutras literaturas, e explica as conexións formais e temáticas existentes entre eles.	CCL CCEC
e h p	B1.6. Estudo da relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e descrición de influencias e hibridacións.	B1.6. Estudar a relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e describir influencias e hibridacións.	LGSXX1.6.1. Estuda e describe a relación entre a obra literaria e outras artes (cine, pintura, música, etc.) e describe influencias e hibridacións.	CCL CCEC
e h l p	B1.7. Elaboración de traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias e cunha opinión persoal argumentada.	B1.7. Elaborar traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias, e emitir unha opinión persoal argumentada.	LGSXX1.7.1. Elabora traballos de investigación escritos e/ou orais sobre algunha obra ou aspecto salientable dela, empregando as fontes de documentación necesarias, e emite unha opinión persoal argumentada.	CCL CCEC
e h p	B1.8. Creación de textos de intención literaria nos que se teñan presentes as técnicas e os coñecementos	B1.8. Crear textos de intención literaria nos que se teñan presentes as técnicas e os coñecementos adquiridos no estudo e	LGSXX1.8.1. Crea textos de intención literaria nos que se teñan presentes as técnicas e os coñecementos adquiridos no estudo e na análise das obras da literatura galega do século	CCL CCEC

Literatura Galega do Século XX e da Actualidade. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	adquiridos no estudo e na análise das obras da literatura galega do século XX e da actualidade.	na análise das obras da literatura galega do século XX e da actualidade.	XX e da actualidade.	
Bloque 2. Narrativa				
dehP	B2.1. Análise da narrativa galega do século XX e da actualidade, e descrición dos seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	B2.1. Analizar a narrativa galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os contextos e as influencias.	LGSXX2.1.1. Analiza a narrativa galega do século XX e da actualidade, e determina os seus paradigmas, os contextos e as influencias.	CCL CCEC
			LGSXX2.1.2. Comenta e compara textos narrativos da literatura galega do século XX e da actualidade, e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	CCL CCEC
dehP	B2.2. Estudo do relato e descrición das súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.	B2.2. Estudar o relato e sinalar as súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.	LGSXX2.2.1. Analiza o relato e sinala as súas principais características: estrutura, técnicas e extensión.	CCL CCEC
dehP	B2.3. Estudo da novela e descrición dos seus trazos definitorios: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.	B2.3. Estudar a novela e describir os seus trazos definitorios: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.	LGSXX2.3.1. Analiza a novela e describe os seus trazos definitorios: tipo de narrador, deseño de personaxes e tratamento das categorías de espazo e tempo.	CCL CCEC
Bloque 3. Poesía				
dehP	B3.1. Análise da poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	B3.1. Analizar a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	LGSXX3.1.1. Analiza a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	CCL CCEC
			LGSXX3.1.2. Comenta e compara textos poéticos da literatura galega do século XX e da actualidade e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	CCL CCEC
dehP	B3.2. Estudo do fondo ou contido dos principais textos poéticos do período, determinando temas e motivos.	B3.2. Estudar o fondo ou contido dos principais textos poéticos do período, determinando temas e motivos.	LGSXX3.2.1. Describe o fondo ou contido dos principais textos poéticos do período e describe temas e motivos.	CCL CCEC

d e h P	B3.3. Estudo da forma ou expresión dos principais textos poéticos do período, determinando o nivel actancial (actores e personaxes), a	B3.3. Estudar a forma ou expresión dos principais textos poéticos do período, determinando o nivel actancial (actores e personaxes), a	LGSXX3.3.1. Analiza a forma ou expresión dos principais textos poéticos do período e describe o nivel actancial (actores e personaxes), a enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a	CCL CCEC
------------------	--	--	--	-------------

Literatura Galega do Século XX e da Actualidade. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).	enunciación (voz, perspectiva e suxeito lírico), a estrutura e a figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).	figuración (tropos, figuras de dicción e figuras de pensamento).	
Bloque 4. Teatro				
d e h P	B4.1. Análise do teatro galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	B4.1. Analizar o teatro galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	LGSXX4.1.1. Analiza o teatro galego do século XX e da actualidade e determina os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	CCL CCEC
			LGSXX4.1.2. Comenta e compara textos teatrais da literatura galega do século XX e da actualidade, e describe a coincidencia ou diverxencia temática, formal ou estilística.	CCL CCEC
d e h P	B4.2. Análise do teatro desde a súa compoñente literaria e caracterización da traxedia, a comedia e o drama do período.	B4.2. Analizar o teatro desde a súa compoñente literaria e caracterizar a traxedia, a comedia e o drama do período.	LGSXX4.2.1. Analiza o teatro desde a súa compoñente literaria e caracteriza a traxedia, a comedia e o drama do período.	CCL CCEC
d e h P	B4.3. Análise do teatro como espectáculo e descrición do funcionamento dos elementos e axentes escénicos.	B4.3. Analizar o teatro como espectáculo e describir o funcionamento dos elementos e axentes escénicos.	LGSXX4.3.1. Analiza o teatro como espectáculo e describe o funcionamento dos elementos e axentes escénicos.	CCL CCEC
Bloque 5. Ensaio				
d e h P	B5.1. Análise do ensaio galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	B5.1. Analizar o ensaio galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	LGSXX5.1.1. Analiza o ensaio galego do século XX e da actualidade e determina os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.	CCL CCEC

d e h p	B5.2. Análise de diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografías, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.	B5.2. Analizar diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografías, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.	LGSXX5.2.1. Analiza diferentes tipos de ensaios literarios: (auto)biografías, libros de viaxe, memorias, diarios e críticas literarias.	CCL CCEC
d e h p	B5.3. Análise de diferentes tipos de ensaios xomalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.	B5.3. Analizar diferentes tipos de ensaios xomalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.	LGSXX5.3.1. Analiza diferentes tipos de ensaios xomalísticos: artigos de opinión, crónicas e entrevistas.	CCL CCEC
Bloque 6. A literatura e outras artes				
Literatura Galega do Século XX e da Actualidade. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d e h p	B6.1. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.	B6.1. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.	LGSXX6.1.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e o cine.	CCL CCEC
d e h p	B6.2. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.	B6.2. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.	LGSXX6.2.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a música.	CCL CCEC
d e h p	B6.3. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.	B6.3. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.	LGSXX6.3.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as artes plásticas.	CCL CCEC
d e h p	B6.4. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.	B6.4. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.	LGSXX6.4.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a fotografía.	CCL CCEC
d e h p	B6.5. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.	B6.5. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.	LGSXX6.5.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e a banda deseñada.	CCL CCEC
d e h p	B6.6. Análise das relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.	B6.6. Analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.	LGSXX6.6.1. Analiza e describe as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura e as novas tecnoloxías.	CCL CCEC

Esta materia de carácter optativo debe estar orientada a dar a coñecer de primeira man os **textos dos principais autores da nosa literatura máis**

contemporánea, o que non se pode levar a cabo na materia común *Lingua galega e Literatura II*. Cómpre que o alumnado adquira unha **capacidade crítica de recoñecemento e interpretación dos mesmos**. Durante todo o curso esa debe ser a premisa principal que presida as tarefas da aula e de fóra da aula no tocante a esta materia.

Nesa dirección se encamiñan os **mínimos esixibles**, que podemos sintetizar nos seguintes ítems:

1. Comprensión xeral da Literatura Galega (XX-XXI) que permita responder a cuestións segundo as épocas, xéneros, temas ou autores.
2. Relacionar autores, obras e feitos literarios (XX-XXI) cos acontecementos sociais e culturais e literarios que conformaban o seu contexto histórico.
3. Analizar a narrativa galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os contextos e as influencias.
4. Coñecer os narradores e as tendencias máis relevantes da literatura ao longo do século XX e principios do XXI.
5. Analizar a poesía galega do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
6. Coñecer os poetas e as tendencias máis relevantes da literatura ao longo do século XX e principios do XXI.
7. Estudar os principais textos poéticos do período, determinando temas, motivos e estilo.
8. Analizar o teatro galego do século XX e da actualidade determinando os seus paradigmas, os seus contextos e as súas influencias.
9. Coñecer as tendencias, obras e autores máis representativos do teatro galego ao longo do século XX e na actualidade.
10. Ler, analizar, interpretar e comentar criticamente textos literarios representativos dos diferentes autores e épocas.
11. Analizar e comentar, a través de probas escritas ou traballos, cando menos unha obra completa de cada un dos períodos literarios.
12. Coñecer e analizar diferentes tipos de ensaios literarios e non literarios.

13. Coñecer e analizar as relacións, influencias e producións hibridadas da literatura con outras artes, principalmente o cinema.
14. Elaborar comentarios, recensións ou exposicións das lecturas escollidas do Programa de lecturas.
15. Recoñecer a importancia da literatura como unha fonte de coñecemento.
16. Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos diferentes contextos comunicativos.
17. Ser quen de empregar determinados recursos de literariedade nos propios textos.

3.2.3.- TEMPORALIZACIÓN

Abordaremos esta materia optativa de Literatura por períodos cronolóxicos e tendencias, igual que a materia de referencia: Lingua galega e literatura II para optimizar e retroalimentar aprendizaxes.

Así pois, establecemos esta distribución:

1ª avaliación: A literatura entre 1916 e 1936: Irmandades, Grupo Nós e Vangarda.

2ª avaliación: A literatura entre 1936 e 1975: poesía, prosa (incluíndo a Nova Narrativa) e teatro.

3ª avaliación: A literatura do exilio e a literatura de fins do S XX e comezos do XXI. Os bloques Aspectos comúns, Ensaio e A literatura e outras artes serán incardinados cos xéneros e bloques de cada unha das avaliacións.

3.2.4.- MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Nesta disciplina utilizaremos unha aula virtual creada e administrada pola profesora que imparte a materia. Esta aula aloxará recursos didácticos diversos creados pola profesora ou dispoñibles na rede; así como todas as tarefas encomendadas ao alumnado:

comentarios críticos, análise de lecturas, traballos de carácter audiovisual, formularios, presentacións...

A biblioteca do centro será tamén un espazo de traballo e unha fonte de consulta para a elaboración de diversos proxectos.

3.2.5.- METODOLOXÍA

Con carácter xeral podemos afirmar que se aplicará unha metodoloxía práctica que esperte o interese do alumnado e o seu traballo diario.

Fomentarase o pracer por ler a través da lectura en voz alta de textos seleccionados, de suxestións de lectura individual de acordo cos gustos e preferencias do alumnado; así como tamén da lectura colectiva.

Deseñaranse actividades que permitan a adquisición de máis dunha competencia ao mesmo tempo. Así, nas exposicións orais propostas ao alumnado que se realizarán ao longo do curso poderanse desenvolver practicamente todas as competencias clave: a competencia dixital, a comunicación lingüística, o sentido de iniciativa e espírito crítico...

Fomentarese o uso das TIC para resolver actividades, realizar traballos ou presentacións, ampliar ou complementar a información ofrecida nos recursos didácticos tradicionais.

Propiciarase un clima adecuado que favoreza o traballo reflexivo individual pero tamén o colectivo e as relacións entre o alumnado.

As exposicións do profesorado e do alumnado utilizarán diferentes soportes (manuais, dixitais, recursos audiovisuais, uso da biblioteca...)

Potenciarase que o alumnado utilice diversas fontes de consulta: libros de texto, dicionarios, uso da biblioteca, información dixital, en rede, medios de comunicación de masas...

Impulsarase o traballo por proxectos como ferramenta para unha colaboración interdisciplinar e interdepartamental así como o fomento dunha aprendizaxe cooperativa e colaborativa.

3.2.6. DESEÑO DO PROCESO DE AVALIACIÓN

O deseño do proceso de avaliación é o mesmo que está establecido para o curso de *Lingua Galega e Literatura de 2º de Bacharelato* (punto 3.1.8) **agás** nos apartados **a, b, c e d** do punto **3.1.8.5** relativos ós criterios de cualificación, que nesta materia queda do seguinte xeito:

- O traballo na aula terá un peso do 20% na nota da avaliación
- O restante 80% conformarano todos aqueles traballos e probas que se propoñan ó longo do trimestre e que poderán ser:
 - Traballos en grupo sobre un aspecto determinado da materia (autor/a, obra literaria, contexto...)
 - Traballos individuais
 - Lecturas de obras literarias propostas pola profesora
 - Participación en proxectos interdisciplinares e de dinamización da lingua galega.
 - Probas escritas sobre algún aspecto do currículo.
 - Creacións literarias propias.
- En todo caso, o profesorado informará sempre do peso de cada un destes instrumentos na nota de cada avaliación.

4. CUESTIÓN COMÚNS II

4.1. ORGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, RECUPERACIÓN E AVALIACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES

Do seguimento do alumnado pendente (tarefas, exames, cualificacións...) encargárase cada profesor ou profesora que imparte clase ao alumnado no curso académico actual. **O alumnado que realice satisfactoriamente as tarefas encomendadas polo profesorado e aprobe as avaliacións do curso no que está matriculado, aproba a materia pendente.**

Ademais, este alumnado terá dereito a **dúas avaliacións parciais** e, de ser necesario, a **unha avaliación final**, nas que se utilizará como instrumento avaliador a proba escrita. É recomendable que se presente a elas sempre; pois constitúe unha oportunidade de poder aprobar no caso de que a nota dalgúñas das avaliacións da materia do curso superior sexa inferior a 5. Por outra banda, unha cualificación negativa nas probas parciais ou final en ningún caso provocará o suspenso dese alumno ou alumna se ten aprobadas as avaliacións do nivel superior. O cálculo da nota final destas probas será o resultado da media aritmética dos dous parciais (para aplicar a media aritmética cómpre que o alumno non teña unha nota inferior a 3 en ningún dos parciais). Aquel alumnado que teña unha nota igual ou superior a **cinco** aprobará a materia. No caso de que a nota media non chegue ao 5 ou se teña menos dun tres nalgún dos parciais, o alumnado terá dereito a presentarse a unha proba escrita final no mes de maio de toda a materia.

Os contidos esixibles nestas probas serán os mínimos esixidos para este nivel.

Para que o alumnado da ESO sexa quen de aprobar a materia sen superar, e co fin de que poida orientarse, este departamento elaborará un **plan de reforzo** seguindo as indicacións do departamento de Orientación co currículo a desenvolver, criterios de avaliación, tarefas, recursos e estratexias metodolóxicas.

4.2. CONSTANCIA DE INFORMACIÓN AO ALUMNADO

Tal e como establece o apartado 5. Do artigo 21. do DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, *polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia*, ao comezo de cada curso, este departamento didáctico, a través do seu profesorado, informará a cada grupo de alumnos e alumnas, dos obxectivos, estándares de aprendizaxe e criterios de avaliación esixibles para obter unha valoración positiva na materia de Lingua Galega e Literatura; así como dos criterios de

cualificación, procedementos e os instrumentos de avaliación que se utilizarán, incluídas as materias de cursos anteriores e das medidas de reforzo e recuperación previstas.

Co gallo de dar cumprimento ao establecido nos apartados anteriores, todo o profesorado deste departamento informará, ao inicio do curso académico e a todo o alumnado, dos mínimos esixibles para ter unha avaliación positiva, dos procedementos e instrumentos de avaliación e dos criterios de cualificación.

Do mesmo xeito, transmitiráselle a aquel alumnado que teña materias pendentes de cursos anteriores toda a información relativa ó plan de reforzo para poder recuperalas.

Ademais, nas datas próximas ás sesións de avaliación, recordaranse os criterios de avaliación e de cualificación a todo o alumnado. Tamén se fará o mesmo nas datas previas ás probas de pendentes.

Sen prexuízo do anterior, esta información tamén estará exposta publicamente nos espazos que se consideren axeitados así como na web do centro: www.edu.xunta.es/centros/iesvirxedomar/dep.departamento de Lingua Galega e Literatura.

4.3. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO

Dentro dos obxectivos da etapa está o desenvolvemento do pensamento crítico do individuo contextualizado dentro da súa realidade social. Por este motivo, realizaremos actividades que cubrirán o debate sobre os distintos temas transversais, facendo fincapé, especialmente, no uso da linguaxe non sexista.

A continuación marcamos os obxectivos propostos en relación ós seguintes temas:

- *Educación para a igualdade de oportunidade de ambos sexos:*
 - Insistirase no uso non sexista da lingua. O obxectivo prioritario será o de detectar trazos sexistas da lingua e iniciar a resolución mediante formas adecuadas.

- Tomar conciencia dos conflitos provocados por situacións de desigualdade e discriminación; con especial atención ás de tipo lingüístico e cultural- descubriendo e reflexionando sobre as causas e sendo capaz de tomar decisións para solucionarlas.
- *Educación ambiental:*
 - Fomentar o apego á terra (sentir a terra) e o respecto ao medio ambiente.
 - Reflexionar sobre actitudes de rexeitamento da terra e sobre problemas medioambientais contemplando posibles solucións.
- Tomar conciencia da situación de emerxencia climática que estamos a vivir.
- *Educación para a paz :*
 - Adquirir un concepto de paz na dimensión de ausencia de violencia provocada por algún tipo de discriminación social, con especial atención ás de tipo lingüístico e cultural.
 - Respetar as diversas identidades sexuais do individuo detectando e rexeitando todo tipo de discriminación por razón de orientación sexual.
 - Detectar e rexeitar a violencia machista, a violencia contra as persoas con discapacidade ou calquera outra forma de violencia.
 - Promover a resolución pacífica dos conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, principalmente no centro escolar.
- *Educación para a saúde:*
 - Coñecer e interiorizar as normas básicas para a saúde física e non física, recoñecendo críticamente situacións e condutas que poidan implicar perigos e riscos para a persoa.
 - Aprender a vivir a propia sexualidade respectando a dos demais, e a utilizar unha linguaxe adecuada e respectuosa.
 - Coñecer e respectar a diversidade de xénero, especialmente o colectivo de adolescentes transexuais.

- *Educación vial:*
 - Tomar conciencia de que o tránsito constitúe unha situación de relación e convivencia regulada por signos, sinais e normas.
 - Analizar criticamente as mensaxes verbais e icónicas de propaganda e publicidade directamente relacionadas con vehículos.
- *Educación para o consumo:*
 - Analizar criticamente as mensaxes verbais e icónicas de propaganda e de publicidade.
 - Valorar a importancia de conservación do material de que se dispón e ter unha actitude crítica con respecto ao consumo excesivo e innecesario.
 - Comprender o valor de compartir, dar e recibir.
- *Educación moral e cívica:*
 - Respetar as normas de conduta dentro e fóra da aula.
 - Respetar o turno dos compañeiros nas súas intervencións e exposicións, sabendo escoitar e solicitando a palabra de forma respectuosa.

Nos temas transversais deberanse priorizar os contidos procedementais para xerar as actitudes desexadas, cunhas estratexias de intervención educativa que podemos concretalas en tres actuacións básicas:

- Integración no proceso didáctico.
- Creación ocasional de situacións de aprendizaxe (xornadas, campañas,...)
- Contextualización da área desde a perspectiva dun tema transversal.

Tomando como base a integración dos temas transversais en todo o proceso didáctico, os enfoques procedementais para xerar as actitudes que se desprenden dos obxectivos marcados conforman un amplo abano de complementarios dos que cabería destacar:

- Presentación directa dun feito ou realidade positiva, e recoñecida como tal, do ámbito social inmediato.
- Presentación dunha actitude social para reflexión, descubrimento e interiorización.
- Presentación dunha situación problema do contorno social galego.
- Presentación dunha situación imaxinaria ou fantástica que funcione como utopía.

Dende a área de Lingua Galega e Literatura escolleranse materiais que, ademais de ser útiles para realizar unha reflexión sobre o coñecemento e mecanismos que rexen o funcionamento das linguas, posibiliten a reflexión e o debate sobre os valores que se pretenden infundir ao alumnado e que se expuxeron anteriormente. Este mesmo criterio utilizarase na escolla de material audiovisual e nos libros de lectura que se propoñan ao alumnado.

4.4. ACCIÓNS PREVISTAS DE ACORDO CO PLAN DA BIBLIOTECA.

- Dende o departamento consideramos que sería aconsellable comezar cada unidade do currículo cunha lectura comprensiva e analítica de textos de diversa tipoloxía, co gallo de dotar ao alumnado das ferramentas necesarias para abordar a lectura de calquera texto de forma significativa; tanto atendendo ás características de cada xénero, á súa estrutura ou ó sentido dos mesmos. Ademais fomentárase a súa autonomía para aprender a aprender e para utilizar recursos de consulta como o uso dos dicionarios, de internet ou das enciclopedias.
- En cada avaliación, o alumnado terá que ler de forma obrigatoria un libro proposto polo profesorado que computará na nota de avaliación, tal como se recolle nos criterios de cualificación.
- Ademais das lecturas obrigatorias, valoraráselle ao alumnado as lecturas voluntarias que realice ao longo do trimestre e teranse en conta no cómputo da nota

final da avaliación (ata 1 punto), tal como se recolle nos criterios de cualificación. Con esta medida preténdese fomentar o gusto pola lectura en lingua galega e evitar que esta se convirta nunha obriga.

- O profesorado proporcionará ao alumnado unha listaxe coas propostas de lectura recomendadas e ofrecerá tamén a posibilidade de formar unha biblioteca de aula coas súas lecturas preferidas. A principios de curso cada profesor/a realizará unha enquisa previa para deducir os gustos lectores dos seus alumnos e alumnas co gallo de que as propostas sexan axeitadas ao perfil do grupo. Tanto profesorado e o alumnado farán uso dos fondos dispoñibles na biblioteca María Mariño, da biblioteca pública de Noia ou das bibliotecas virtuais.
- Visualizaranse algunhas películas en lingua galega adaptadas a partir dunha obra literaria coma: *A lingua das bolboretas*, *O lapis do carpinteiro*, *O bosque animado*, *A Esmorga...* á vez que se lerán fragmentos ou relatos dos libros levados ao cine ou teatro.
- Contactarase con escritores ou escritoras en lingua galega coa finalidade de concertar posibles relatorios para o alumnado que previamente terá coñecemento da súa obra.
- Participarase activamente no proxecto lector ou plan de biblioteca deste centro .
- Colaborarase en todas aquelas actividades relacionadas coa lectura propostas pola biblioteca do centro ou calquera outro departamento didáctico.
- Proporase ao longo do curso, e sempre tendo en conta o orzamento do centro, unha listaxe de posibles obras a adquirir para nutrir os fondos bibliográficos da biblioteca.
- Realizarase unha escolla de lecturas que conecten cos contidos transversais tratados no punto anterior: igualdade, educación medioambiental, tolerancia, diversidade de xénero...

• **Propostas de lectura para este curso 2022/2023:**

curso	obrigatorias	voluntarias
1º ESO	<u>1ª avaliación:</u> Yáñez, Antía, <i>O misterio de Portomarín</i>, Árbore, Galaxia <u>2ª avaliación:</u> Núñez Singala, Manuel, <i>O achado do castro</i>, Costa Oeste, Galaxia <u>3ª avaliación:</u> Prado, Miguelanxo, <i>A mansión dos Pampín</i>, PROXECTOTERRA	• Sierra i Fabra, Jordi. <i>Kafka e a boneca viaxeira</i>. Colección Árbore, Galaxia. • Castro, Francisco, <i>Chamádeme Simbad</i>, Árbore, Galaxia • Alonso, Fran, <i>Douche a miña palabra</i>, Sopa de libros, Xerais • Fernández, Ana María. <i>Amar e outros verbos</i>. Colección Punto de encontro, Everest Galicia. • Carreiro, Abraham e Segura, Maties: <i>Xoeliki. As aventuras dun ciberpirata</i>. Sotelo Blanco. • Fariña, Anxo. <i>Os megatoxos e o aprendiz de druída</i>. Xerais. • Fernández Paz, Agustín. <i>Contos por palabras</i>. Colección Merlín, Xerais. • <i>Os nosos versos. Sopa de libros</i>. Xerais (Antoloxía) • Guerra, Mar. <i>Xenaro e o misterio da mochila verde</i>, Merlín, Xerais • P. Docampo, Xabier. <i>O Pazo baleiro</i>, Sopa de libros, Xerais • P. Docampo, Xabier. <i>A casa da luz</i>, Sopa de libros, Xerais • Fernández Paz, Agustín. <i>Lúa do Senegal</i>, Sopa de Libros, Xerais • Jennings, Paul. <i>Que desfeita!</i>, Árbore, Galaxia • Jennings, Paul. <i>Vaiche boa!</i> Árbore, Galaxia • Pereledi, <i>Mortos de ningures</i>, Everest • Núñez Singala, Manuel, <i>O achado do castro</i>, Galaxia • Gallego Gen, Ana María, <i>Bandeiras negras</i>, Baía • Reimóndez, María, <i>Usha</i>, Xerais • Reimóndez, María, <i>Corredora</i>, Xerais • Mallorquí, César, <i>As lágrimas de Shiva</i>, Rodeira

		• Iglesias, David, <i>Todo o tempo do mundo</i>, Xerais • González, Sabela, <i>As crónicas de Landereina. Bágoa de Lúa</i>, Galaxia • Saint-Exupéry, Antoine de, <i>O principión</i>, Galaxia • Cajaraville, Héctor, <i>Denébola a Roxa</i>, Baía
2º ESO	<u>1ª avaliación</u>: Fernández Paz, Agustín, <i>O centro do labirinto</i>, Xerais <u>2ª avaliación</u>: Núñez Singala, Manuel, <i>Comedia bífida</i>, Galaxia <u>3ª avaliación</u>: Negro, Carlos, <i>Makinaria / Penúltimas tendencias</i>, Xerais	• Costas, Leticia, <i>Jules Verne e a vida secreta das mulleres planta</i>, Xerais • Yáñez, Antía, <i>O misterio do torque de Burela</i>, Árbore, Galaxia • Castro, Francisco, <i>Iridium</i>, Galaxia • Fernández Paz, Agustín. <i>Trece anos de Branca</i>. Edebé. • <i>Rapazas</i>. Fóra de Xogo. Xerais. • Casallerrey, Fina. <i>Asústate Merche</i>. Fóra de Xogo. Xerais. • <i>A Pomba e o degolado</i>, Fóra de Xogo, Xerais. • Mosteiro, Carlos. <i>Manual de instrucións para querer a Irene</i>. Galaxia. • Calveiro, Marcos. <i>Todos somos</i>. Fóra de Xogo. Xerais. • Riveiro, Breogán. <i>Tonecho de Rebordechao</i>. Galaxia. • Neira Vilas, Xosé. <i>Memorias dun neno labrego</i>. Galaxia. • Costas, Leticia. <i>O corazón de Xúpiter</i>. Fóra de Xogo. Xerais. • Gándara, Lola. <i>Alexandra</i>, Rodeira • de Pedrolo, Manuel. <i>Xogo sucio</i>, Galaxia • <i>Os nosos versos</i>. Antoloxía, Sopa de libros, Xerais • Reimóndez, María. <i>Volvo! O regreso de Usha</i>, Xerais • Mallorquí, César. <i>O último traballo do señor Luna</i>, Rodeira • Díaz Núñez, Celia. <i>A boca do monte</i>, Galaxia • Fernández Paz, Agustín. <i>Corredores de sombra</i>, Xerais • <i>Cartas de inverno</i>, Xerais

		• Casalderrey, Fina. <i>Asústate, Merche!</i>, Xerais • Carreiro, Abraham. <i>Xoeliki. As aventuras dun ciberpirata</i>. O grande apagamento, Sotelo Blanco • González, Sabela. <i>As crónicas de Landereina</i>. Feitizo de sangue, Galaxia • de Toro, Suso. <i>Conta saldada</i>, Alfaguara • Blanco, Concha. <i>Berta, Ir indo</i>
3º ESO		Listaxe aberta a partir dos recursos existentes na biblioteca e da idade e madurez lectora do alumnado deste nivel, así como dos seus gustos lectores a partir dunha preselección realizada polo profesorado da materia.
4º ESO	<u>1ª avaliación</u> Rodríguez Castelao, A.D. <i>Cousas. Retrincos. Un ollo de vidro. Os vellos non deben de namorarse.</i> As propostas para a 2ª e 3ª avaliación realizaranse nos vindeiros trimestres.	• Aleixandre, Marilar. <i>A cabeza de medusa</i>. Xerais • Barceló, Elia. <i>O efecto Frankenstein</i>. Rodeira • Cajaraville, Héctor. <i>A caixiña dos rancos</i>. Xerais • Carou, Natalia. <i>O mal querer</i>. Xerais • Díaz Núñez, C. <i>A boca do monte..</i> Galaxia. • Fernández Paz, A. <i>Noite de voraces sombras</i>. Xerais • González Costa, T. <i>A memoria dos paxaros</i>. Xerais. • Maceiras, Andrea. <i>Europa Express</i>. Xerais • Matlwa kopano. <i>Dor menstrual</i>. Rinoceronte • Santos, Care. <i>Medo</i>. Rodeira • Villar, Domingo. <i>A praia dos afogados</i>. Galaxia • *Esta listaxe irá ampliándose nos seguintes trimestres.
1º BACH		Listaxe aberta a partir dos recursos existentes na biblioteca e da idade e madurez lectora do alumnado deste nivel, así como dos seus gustos lectores a partir dunha preselección realizada polo profesorado da materia.
2º BACH	<u>1ª avaliación</u> Portabales, Arantxa. <i>A vida secreta de Úrsula Bas</i>. Galaxia.	<u>1º Avaliación</u> • Ameixeiras, Diego. <i>O cervo e a sombra</i>. Xerais. • Aneiros, Rosa. <i>Resistencia</i>. Xerais

	As propostas para a 2ª e 3ª avaliación realizaranse nos vindeiros trimestres.	• Aneiros, Rosa. <i>Sibila</i>. Xerais • Blaco Amor, E. <i>A Esmorga</i>. Galaxia • Dávila, Berta. <i>O derradeiro libro de Emma Olsen</i>. Galaxia. • Dávila, Berta. <i>Os seres queridos</i>. Galaxia. • Fernández F. X. <i>Agosto do 36</i>. Xerais • Portabales, Arantxa. <i>Beleza vermella</i>. Galaxia • Rodríguez Castelao, A.D. <i>Cousas, Retrincos, Un ollo de vidro. Os vellos non deben de namorarse..</i> Galaxia • Villar, Domingo. <i>O último barco</i>. Galaxia • Yáñez, Antía. <i>Non penses nun elefante rosa</i>. • Yáñez, Antía. <i>Senlleiras</i>. Galaxia *Írase ampliando nos seguintes trimestres
--	--	---

4.5. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

Os membros deste departamento comprométense a realizar unha avaliación continua do proceso de ensino e da súa práctica docente. Para isto, utilizará diversos mecanismos entre os que destacamos:

- Debate aberto co alumnado.
- Reparto de enquisas entre o alumnado.
- Debate e posta en común cos outros membros do departamento.
- Posta en común na Comisión de Coordinación Pedagóxica
- **Os indicadores de logro que se utilizarán para avaliar a práctica docente serán:**

	Escala
--	--------

	1	2	3	4
Realiza a avaliación inicial ao inicio do curso para axustar a programación ao nivel do alumnado, atendendo a aquel que presenta necesidades educativas especiais.				
Detecta os coñecementos previos de cada unidade didáctica.				
Ofrécense a cada alumno/a, ademais das explicacións xerais, aquelas individualizadas que precisa.				
Combínase o traballo individual e en equipo.				
Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
Lévanse a cabo medidas de reforzo e apoio ao alumnado con NEE ou con DEA				
Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación así como a súa adecuación aos estándares de aprendizaxe				

Realízase unha revisión, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
Revisa, con frecuencia, os traballos e actividades propostos na aula e fóra dela; analizando e comentando co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc..				
Corrixe e explica de forma habitual os traballos e actividades do alumnado e dá pautas para a mellora dos mesmos.				
Favorece os procesos de autoavaliación e coavaliación.				
Proporciona a información necesaria para a resolución das tarefas.				
Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
Incorpóranse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
Poténcianse entre o alumando a utilización das TIC na elaboración de traballos, tarefas e probas individuais e colectivos, especialmente aqueles de carácter audiovisual				
Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				

Utiliza suficientes criterios de avaliación que atendan de xeito equilibrado a avaliación dos diferentes contidos.				
Proporciona información e explica de maneira clara os mecanismos de avaliación, os criterios de cualificación e os mínimos esixibles para unha avaliación positiva.				
Proporcionaselle ao alumnado información suficiente sobre os resultados das probas e criterios aplicados nas mesmas				
Informa suficientemente tanto ao alumnado e aos pais sobre os resultados acadados e a evolución académica de cada alumno e alumna.				
Ofréceselle ao alumnado suficientes mecanismos de recuperación de contidos e estándares non superados en avaliacións anteriores.				
Poténciase e trabállese a colaboración entre departamentos didácticos				
Particípase en proxectos ou actividades que favorecen a interdisciplinariedade, levados a cabo por outros departamentos				
Existe implicación coas funcións titoriais ou do departamento de orientación				
Apórtanse achegas e propostas de mellora para a elaboración do PEC				
Realízase unha posta en común cos demais membros do departamento sobre todos os puntos expostos anteriormente				

Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino

	Escala			
	1	2	3	4
1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.				
2. Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreceu a aprendizaxe.				
3. Conseguiuse motivar para lograr a actividade intelectual e física do alumnado.				
4. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.				
5. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.				
6. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.				
7. Adoptáronse as medidas curriculares adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
8. Adoptáronse as medidas organizativas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.				
9. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.				
10. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.				
11. Dáse un peso real á observación do traballo na aula.				
12. Valorouse adecuadamente o traballo colaborativo do alumnado dentro do grupo.				

4.6. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

REVISIÓNS TRIMESTRAIS DA PROGRAMACIÓN: ao final de cada avaliación cada profesor realizará unha **memoria** na que se analizarán tanto os distintos apartados da programación coma dos resultados académicos acadados nos distintos grupos; tal e como se expuxo na introdución deste documento. Os aspectos a tratar serán os seguintes:

- **Valoración e análise dos resultados da avaliación:** se se consideran positivos ou non e cales son as causas que influíron nestes.
- **Grao de desenvolvemento dos contidos e estándares de aprendizaxe asociados a cada un deles,** previstos en cada trimestre e de acordo coa temporalización establecida nesta programación: contidos que foi preciso engadir ou eliminar, motivos que impediron o desenvolvemento total ou parcial dalgún deles.
- **Metodoloxía aplicada:** se se utilizou a establecida nesta programación ou se foi necesario aplicar outras extratexias metodolóxicas.
- **Materiais e recursos didácticos:** se se utilizaron outros diferentes aos establecidos nesta programación e motivos.
- **Criterios e instrumentos de avaliación empregados:** se se considera que os instrumentos de avaliacións foron suficientes e axeitados e se os criterios de cualificación se adaptan ás características do grupo ou, pola contra, cómpre flexibilizalos.
- **Dificultades de aprendizaxe detectadas:** que tipo de dificultades, diagnósticos, información proporcionada polo departamento de Orientación...
- **Medidas de atención á diversidade** que se tomaron con respecto ao punto anterior e que están especificadas nesta programación
- **Propostas de mellora.** Estas permitirán que os membros deste departamento se reúnan para determinar que apartados da programación didáctica son susceptibles de modificacións; principalmente naqueles casos nos que estes contribúan a que o alumnado poida adquirir de xeito máis doado as competencias clave. Ditas modificacións poderán realizarse ao longo do curso académico se fose necesario e, de ser así, estarán expostas

na memoria final. Asemade, outras propostas de mellora servirán para introducir cambios en futuras programacións.

REVISIÓN FINAIS DA PROGRAMACIÓN.

Ao finalizar o curso académico, e despois de realizar a memoria final de xuño, todos os membros do departamento reuniranse para realizar unha valoración da programación didáctica co gallo de engadir posibles modificacións no seguinte curso.

Como instrumento de traballo e análise utilizaranse os seguintes indicadores de logro:

	Escala			
	1	2	3	4
1. O deseño das unidades didácticas, temas ou proxectos adecúese aos elementos do currículo.				
2. A secuenciación e temporalización das unidades didácticas / temas / proxectos foi axeitada.				
3. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.				
4. Existiu adecuación entre os contidos impartidos e os estándares de aprendizaxe asociados a eles .				
5. O grao mínimo de consecución fixado para cada estándar foi o axeitado.				
6. O peso de cada estándar na cualificación foi o axeitado.				
7. Utilizáronse un ou varios instrumentos de avaliación asociados a algúns estándares.				
8. Grao de asociación entre os estándares e os elementos transversais.				
9. Os membros deste departamento utilizaron estratexias metodolóxicas comúns.				
10. O traballo na aula foi o adecuado.				

11. Os materiais didácticos utilizados foron variados, suficientes e axeitados.				
12. O libro de texto utilizado respondeu ás expectativas creadas: adecuación dos contidos e estándares...				
13. As probas de avaliación inicial utilizadas foron axeitadas para detectar alumnado con NEE.				
16. As pautas xerais establecidas para a avaliación continua foron axeitadas: probas, traballos, etc.				
17. Os mecanismos de recuperación de determinados contidos ou avaliacións enteiras foron suficientes e efectivos.				
18. Os criterios de cualificación establecidos foron axeitados para a avaliación final.				
19. O tipo de proba e os criterios de cualificación son axeitados e axústanse ao establecido na programación na avaliación extraordinaria de setembro.				
20. Os instrumentos de avaliación e o seguimento da evolución do alumnado coa materias pendente de cursos anteriores foron efectivos e suficientes.				
24. As medidas específicas de atención ao alumnado con NEAE foron adecuadas, suficientes e efectivas.				
25. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.				
26. Os mecanismos para informar ás familias sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos son suficientes e están expostos con claridade.				
29. Grao de contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.				
30. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.				

4.7. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Descrición da actividade	Lugar	Grupos	Data/trimestre
Asistencia a representacións teatrais, actos culturais e/ou actividades relacionados coa materia, programados por diversas entidades ou institucións e que consideremos de interese para o noso alumnado.	Por determinar Posibles representacións: <i>O porco de pé</i> <i>Bicos con lingua</i> <i>Pelos na lingua</i> <i>As fillas bravas</i> <i>Nevermore</i>	Por concretar. Dependerá da adecuación das obras ofertadas ó nivel educativo.	Pendente da oferta cultural.
Visita á illa de San Simón	Vigo	4º ESO 1ºBAC	2º trimestre
Obradoiro de videopoesía	No centro escolar (AC)	4º ESO LITERATURA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE	2º trimestre
Encontros coa nova poesía galega	No centro escolar (AC)	2º BAC LITERATURA DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE	3º trimestre
Semana Letras Galegas: participación e colaboración co EDL nas actividades relacionadas con esta conmemoración. Ao longo deste curso iranse concretando as diversas actividades.	No centro escolar (AC)	TODO O ALUMNADO	3º trimestre
Participación no concurso “Youtubeiras”:	No centro escolar (AC)	ALUMNADO DE TODOS OS NIVEIS QUE ESTEA INTERESADO	1ºtrimestre

Participación no <u>Olloboí. Festival audiovisual escolar</u>	Boiro	LITERATUR.A DO SÉCULO XX E DA ACTUALIDADE	3ºtrimestre
Roteiro por Santiago de Compostela con Manolo Gago	Santiago de Compostela	1ºBAC	Por determinar
Entrevista con Carlos Negro promovida a través da editorial Xerais	No centro escolar (AC)	3º da ESO	Por determinar
Sesión con Quérote+ para traballar a educación sexual	No centro escolar (AC)	3º da ESO	Por determinar

Asinan esta programación as persoas compoñentes do Departamento de Lingua Galega e Literatura en Noia, a 30 de setembro de 2022:

Mónica Martínez Baleirón

Ignacio Rodiño Caramés

Silvia Susana García Souto
(XEFA DO DEPARTAMENTO)